

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT –
DORDTSE DINSDAG D.D. 13 MEI 2025**

Vergaderzaal 5

- 1. Werving en benoeming lid Rekenkamer**
- 2. Kennismaking Rijkscoördinator PFAS**
- 3. Brief aan gemeenteraad van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over Introductie Rijkscoördinator PFAS regio Drechtsteden**

Wordt samen met agendapunt 2 behandeld.

Voorzitter: De heer Safranti
Raadsgriffier: Mevrouw Bronsveld
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Van Dam Timmers (CDA)
Dhr. Droog (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Mevr. Kamphuis (SP)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Mevr. Schnabel (Partij van de Arbeid)
Mevr. Striebeck (VSP)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouder: wethouder T. de Jonge

Ambtelijke ondersteuning: mevr. Van Ameijde-Poortman, mevr. Elsinghorst, dhr. Van Zwieten

De voorzitter: Zijn we gesetteld? Goedenavond allemaal, welkom. Ik zal even kort uitleggen wat de bedoeling is van vanavond. En vervolgens gaan we elkaar ook even voorstellen. En dan geef ik het woord aan onze gast. Die ga ik ook even zo voorstellen. Even kijken. Het is eigenlijk meer een kennismakingsavond vanavond, want wij hebben inmiddels een Rijkscoördinator PFAS Drechtsteden in ons midden. Het is heel bijzonder dat dit is gebeurd. En zal ik even met een voorstelrondje beginnen? En dan in dit geval aan mijn linkerkant.

Mevrouw Bronsveld: Corine Bronsveld, commissiegriffier.

De heer Van Dam Timmers: Jan van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

De heer Kuhlmann: Alexander Kuhlmann, Dordtse VVD.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer Droog: André Droog, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, PvdA.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP.

Mevrouw Van Ameijde-Poortman: Nanette van Ameijde, coördinator dossier Chemours voor de gemeente Dordrecht.

De heer van Zwieten: Rolf van Zwieten, medewerker op het ministerie.

Mevrouw Elsinghorst: Judith Elsinghorst, komt dadelijk nog wel iets uitgebreider.

Mevrouw De Jonge: Tanja de Jonge, wethouder.

De voorzitter: Dank jullie wel. En mijn naam is, nogmaals, Safranti, de voorzitter voor vanavond. Voor de mensen thuis ook welkom. En mensen op de tribune, die hebben we ook inmiddels, welkom. Ik ga even een toelichting voorlezen. En vervolgens geef ik het woord aan mevrouw Elsinghorst. Vanavond is er gelegenheid om kennis te maken met de Rijkscoördinator PFAS, mevrouw Elsinghorst. Zij zet zich in om de inzet van het Rijk bij de aanpak van PFAS-problematiek in onze regio zo effectief mogelijk vorm te geven. De nadruk ligt daarbij op de versterking van de samenwerking tussen de verschillende overheden. Er is geprobeerd om gezamenlijk met de andere gemeenten in Drechtsteden een kennismakingsmoment te organiseren. Dat wil ik toch wel even benoemen. Misschien dat er straks toch wel vragen daarover komen. Helaas was dat voor Dordrecht niet mogelijk om hierbij aan te sluiten. Daarom hebben wij vanavond een eigen bijeenkomst. Goed om te weten is dat de kennismaking met andere gemeenten inmiddels heeft plaatsgevonden. Daar zal misschien zo meteen ook wat verder toelichting over komen. U heeft vooraf de gelegenheid gehad om vragen in te dienen. Daar is gebruik van gemaakt. En dank daarvoor. Naast de beantwoordingen van de vragen is er vanavond natuurlijk ook ruimte om vragen te stellen. Ik geef nu het woord aan mevrouw Elsinghorst. Het woord is aan u.

Mevrouw Elsinghorst: Allereerst ook van mijn kant, hartelijk dank voor deze uitnodiging, want wij doen dit graag. Wat net gezegd werd, we hadden eerder een bijeenkomst met de raden van de omliggende steden.

Jullie hadden speciaal gevraagd, doe het ook nog een keer voor ons. En wij hadden bij de anderen al eerder het aanbod gedaan, wij willen ook wel komen. Dat is geen probleem. Doen we ook heel graag. Mijn naam is Judith Elsinghorst. Ik ben bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat directeur omgevingsveiligheid en milieurisico's. Dat is een heel breed begrip. Is ook een heel brede directie, met een waaier aan onderwerpen. Maar een van de onderwerpen in de directie is het dossier chemische stoffen. Daar valt PFAS uiteraard ook onder. Een deel van het PFAS-beleid zit bij deze directie. Ik vind het fijn dat ik vanavond hier kan zijn. Wat ik er als rol bij heb gekregen, is de Rijkscoördinator Chemours. Ik zal dadelijk proberen daar ook even iets meer over te zeggen wat dat aan onze kant voor een invulling is. Dit is uiteindelijk voortgekomen uit een motie in de Tweede Kamer. Dat was denk ik nog net onder het vorige kabinet. En ook toen was de staatssecretaris al weg. De vorige minister, Mark Harbers, heeft daar toen uiteindelijk op besloten, want toen was natuurlijk ook de vraag, hoe vullen we dat in? Dat was daarvoor al ingevuld voor de provincie Zeeland. Daar is wel een iets andere problematiek dan hier, maar men had daar ook een grote problematiek rond PFAS. Daar werkte men ook al met een coördinator. Zowel een coördinator aan de provinciekant als aan de Rijkskant. Dat is daar wel iets anders. Maar we hebben wel gekeken, waar kunnen we daar van elkaar leren en hoe kunnen we dat, denk ik, ook gewoon het beste doen? Ik heb van jullie in ieder geval ook een paar vragen gewoon gehad. Ik zal proberen dat dadelijk ook gewoon in het verhaal te verwerken. Als jullie tussentijds vragen hebben, stel het ook vooral. Mijn verhaal is niet heel erg lang hoor. Ben niet bang dat je heel veel moet gaan luisteren. Dat valt heel erg mee. Maar ik probeer in ieder geval iets uit te leggen hoe wij het aan onze kant georganiseerd hebben, zowel binnen ons departement als met de andere departementen. Als jullie tussentijds vragen willen stellen, omdat je denkt, dit is me echt helemaal niet duidelijk, stel het ook vooral. En anders mag het natuurlijk ook daarna gewoon aan het einde. Wat ik zei, ik ben directeur omgevingsveiligheid en milieurisico's. En dit is een rol die ik er daarnaast ook bij heb gekregen. Even kijken. Want dit is natuurlijk ook gedefinieerd als Rijkscoördinator voor Chemours. Dat is ook Chemours en de omgeving. Dat is op zich logisch in de problematiek hier, waar jullie ook natuurlijk te maken hebben met een bedrijf dat draait en nog steeds, zij het met wel een forse reductie, stoffen uitstoot in de vorm van emissies of lozingen op het water. Maar de eerlijkheid gebiedt natuurlijk ook te zeggen dat dit niet de enige regio is in Nederland waar die problematiek speelt. En we hebben gewoon veel meer hotspots in Nederland waar ook men te maken heeft met vervuilde gronden. Of dat vliegvelden, waar in het verleden natuurlijk heel veel blusmateriaal is gebruikt, de hobby-eieren zijn natuurlijk bekend, wat gewoon ook in heel Nederland speelt. De zorgen rond PFAS, en dat is natuurlijk precies wat inherent is aan de stof en de eigenschappen van de stof, zijn heel erg groot, omdat ze gewoon eigenlijk niet of nauwelijks afbreken. Eenmaal in het milieu of opgehoopt in mensen zijn ze ook bijna niet af te breken. Die zorgen zijn gewoon heel groot. Dat maakt jullie gebied natuurlijk wel weer iets anders, omdat je hier nog steeds te maken hebt met een fabriek die hier staat. Maar ik denk dat het goed is om te beseffen dat de problematiek landelijk heel groot is en veel breder ook speelt. En dat we in die hele breedte met elkaar als departement, maar ook de andere partijen die natuurlijk gewoon een rol hebben, het bevoegd gezag, provincie of de gemeente, en uiteraard de bedrijven zelf, daarin een rol hebben.

Wat ik zei, ik bedoel, bij ons in het departement is het denk ik al best wel niet ingewikkeld, maar is het ook veel, want wij maken onder andere het beleid voor de emissies van stoffen. Dus wat er uit de pijp komt. We hebben het bodembeleid. We hebben het waterkwaliteitsbeleid. Wat ik net zei, aan onze kant het stoffenbeleid van wanneer iets ook op de markt komt. Alleen al bij ons departement is het heel breed en verdeeld over verschillende directies. En wat dan bij onze DG-kolommen, dat zijn directoraten-generaal, speelt. Maar het is gewoon een onderwerp wat ook bij heel veel andere departementen speelt. Ik noem bijvoorbeeld het departement van LVVN, waar je natuurlijk te maken hebt met de gewasbeschermingsmiddelen. De vraag ook nu, wat zit er in die mest? Wat zit er in landbouwgrond? VWS die het natuurlijk heel erg vanuit de gezondheidskant heeft, maar die het ook vanuit de voedselveiligheidskant heeft. Ook aan Rijkskant zijn er gewoon heel veel partijen die daarmee bezig zijn. En daarop verrichten we ook heel veel onderzoek, want we weten natuurlijk best wel veel. Wat ik net al zei, gewoon ook wel de kwalijke eigenschappen van de stof. Maar we weten ook heel veel niet. Dat is niet dat we daar ook onderzoek naar gaan doen. Is niet omdat we dingen willen uitstellen of daar ook geen besluiten nemen. Maar om beleid te maken of dingen te doen, heb je uiteindelijk ook wel een stuk onderbouwing nodig. Met meerdere departementen samen voeren we daar heel veel onderzoek ook op uit. En dan kom ik dadelijk ook nog wel op een paar dingen terug. En uiteindelijk doen we dat voor heel Nederland. Maar dat komt natuurlijk ook uiteindelijk deze regio in ieder geval dan ten goede. Als we het dan vervolgen, want dat was ook een van de vragen, wat kan er dan specifiek voor deze regio? Wat ik al zei, bij jullie speelt natuurlijk dat hier wel een bedrijf staat wat ook nog gewoon nu natuurlijk stoffen uitstoot. Dat is wel weer anders dan misschien in andere delen van het land. Maar help mij straks vooral ook gewoon met teruggeven van waarvan jullie dan denken, dat is echt wel voor ons heel specifiek iets wat in deze regio speelt. Waar een lacune zit of waarvan jullie zeggen, dat is bij ons bovenmatig van belang, misschien wel ten opzichte van andere delen van Nederland. Help ons daar dan dadelijk ook vooral gewoon bij, om te kijken waar dan dat maatwerk nodig is. Maar wat ook in dat overleg, wat ik net aanhaalde en wat door de voorzitter al werd genoemd, met die andere gemeentes, daar werd heel nadrukkelijk het onderscheid gemaakt waar jullie in werken in tijdblokken, verleden, heden en toekomst. Dat herken ik ook heel erg. Bij ons is het misschien niet per se dat we het definiëren van wat dan daarop gebeurt. Maar alle dingen die we doen, die zijn ook al daaraan te relateren. En een van de onderwerpen die bijvoorbeeld heel erg gerelateerd is aan de toekomst, is een onderwerp wat in ieder geval bij mijn directie zit, en in het team waar jij ook in werkt. Dat is uiteindelijk het komen tot een verbod op PFAS. En dat willen we op Europees niveau. Dat is het EU-restrictievoorstel voor PFAS. Omdat we uiteindelijk er echt van overtuigd zijn dat dat het ultieme en eigenlijk uiteindelijk het enige antwoord is om hier ook gauw van af te komen. We zijn er ook van overtuigd dat dat alleen maar zin heeft op het moment dat je dat op Europees niveau doet, want anders heb je natuurlijk toch nog het risico dat je via allerlei andere kanalen, ik bedoel niet alleen via de lucht, maar ook via producten, dat gewoon toch nog krijgt. Dat is iets wat voor ons zwaar op het spoor zit van de toekomst, dat we uiteindelijk komen dat het gewoon niet meer geproduceerd wordt. Tegelijkertijd is het denk ik ook wel goed om hier te noemen, want dat is een hele zware onderbouwing om te komen tot zo'n restrictievoorstel, de EU heeft dit nog nooit eerder gedaan voor zo'n grote groep van stoffen.

Dat is ook echt wel met elkaar zoeken, hoe doe je dat goed? Het is in ieder geval, er zijn meer dan genoeg landen die dit nu steunen en hier ook gewoon tegen deze problematiek aanlopen. Dat is wel iets waarvan we ook hopen dat we daar uiteindelijk dadelijk op Europees natuurlijk niveau ook komen. Dan is wel het eerlijke verhaal, denk ik, hier dat ook als je op Europees niveau komt tot zo'n restrictie, op een gegeven moment tot zo'n verbod, dat zal een onderscheid kennen naar toepassingen, waarbij de bulkproductie of de consumentendingen zal er als eerste uitgaan, waar het nut niet groot is of waar alternatieven voor zijn. Maar je hebt ook veel toepassingen waar we allemaal vandaag de dag gewoon niet meer zonder kunnen. Ik bedoel, als we kijken naar onze apparaten die we hier allemaal voor ons hebben staan, of de telefoon, die kunnen ook niet zonder die stoffen. De energietransitie kan niet zonder. Er zullen ook echt wel toepassingen zijn waar het nog een tijd voor nodig is. En die zullen een langere overgangstermijn hebben, maar dan ben je wel bezig met toch het dichtdraaien van die kraan. Een ander belangrijk onderwerp is, denk ik, het beleid rond Zeer Zorgwekkende Stoffen. Dat is ook iets wat bij onze directie zit. Dat is denk ik gewoon iets wat ook echt in het hier en nu is en wel gericht op die toekomst. Voor Zeer Zorgwekkende Stoffen moeten de bedrijven iedere 5 jaar een plan maken hoe ze komen tot een reductie van de uitstoot van die stoffen, met als doel uiteindelijk te komen op 0. Inmiddels door internationale regelgeving en een verdrag zijn echt alle PFAS'en zijn Zeer Zorgwekkende Stoffen. Alle PFAS'en vallen hier gewoon ook nu onder. Daarmee moeten de bedrijven ook echt komen tot plannen die uiteindelijk leiden tot wat we ook weleens zeggen, 0 uit de pijp. En dan is altijd natuurlijk een beetje de vraag, is 0, 0 of is 0 ook 0,00005? Maar dat is uiteindelijk, denk ik, in het hier en nu niet de meest interessante discussie. Het gaat erom dat je uiteindelijk echt komt dat je dat ook gewoon terugbrengt. Even kijken. Dan is het ook nog, denk ik, wel goed ... Want jullie zijn volgens mij heel goed aangesloten bij alle Kamerdebatten en dingen die daar lopen. Er zijn ook verschillende moties aangenomen rond het aansprakelijk stellen van het bedrijf en het komen tot een einde aan de PFAS-productie. Daar heeft de staatssecretaris ook in het laatste debat toegezegd dat hij daar snel met een Kamerbrief zal komen. En die zal ook, denk ik, echt heel snel komen. Er is, uit mijn hoofd gezegd, 10 juni een Kamerdebat water. En ik denk dat voor die tijd, meestal is dat maximaal een week van tevoren, die brief ook over de invulling van die moties in ieder geval uit zal gaan. Dan denk ik nog even gewoon het beleid rond de vergunningen en de naleving, en gewoon ook de historische verontreiniging. Dat zijn natuurlijk hele belangrijke vraagstukken. En daar zijn we altijd natuurlijk bereid om ook wel op mee te denken, maar daar zijn wij niet het bevoegd gezag. Dat bevoegd gezag is de provincie of de gemeente hierop, waar het gaat om bodembeleid of Rijkswaterstaat, bijvoorbeeld voor het lozingenbesluit, voor de lozingen op het water. En de provincie natuurlijk voor toezicht en ook de vergunningverlening. Bodembeleid en saneringsvraagstukken zit dan bij de gemeente. Dat, denk ik, heeft ook wel in die eerdere brief gestaan. Maar dat is denk ik ook hier wel goed om te denken. Daar waar wij kunnen, willen wij echt wel meedenken en meehelpen. Dat hebben we naar mijn mening ook wel echt gedaan toen het nodig was voor die SPUK-aanvraag, om te komen tot gelden voor die sanering. Maar het is heel nadrukkelijk niet de bedoeling, en dat zal ook nooit jullie wens zijn, dat wij gaan treden in jullie bevoegdheden. Zoals de rolverdeling nu gewoon ook in Nederland is gemaakt. Ik bedoel, provincie en gemeenten voor een aantal dingen gewoon ook staan ze zelf aan de lat.

Wel denk ik, en dat is denk ik gewoon door ook zo vraag, zo'n coördinatorrol die jullie gewoon gevraagd hebben, en wat in die motie is aangenomen. Heeft wel geleid, naar mijn idee, niet alleen tot interdepartementaal een betere samenwerking, met de andere overheden een betere samenwerking, maar ook met de inspecties en de toezichthouders. Want DCMR, Rijkswaterstaat en de ILT hebben elkaar ook veel beter gevonden. Hebben ook het idee, wij kunnen ... Ik bedoel, we streven allemaal hetzelfde na. Laten we daar ook gewoon een samenwerking in opzoeken. Volgens mij is dat wat in ieder geval ook gewoon goed gebeurt. En jullie waren ons daarin natuurlijk ook gewoon al voorgegaan, waar de gemeentes elkaar hier natuurlijk ook gewoon al hadden opgezocht en bedacht dat dat natuurlijk uiteindelijk vele malen effectiever is. Dan ben ik wel een beetje bijna aan mijn einde hoor. Voordat jullie dadelijk denken, ze praat toch veel te lang. Relatie milieu en gezondheid is natuurlijk ook een hele belangrijke. En die is tegelijkertijd denk ik ook gewoon wel heel complex, omdat best moeilijk is om te bedenken, aan welke knoppen kan je nu draaien en wat kan je daar nu mee, en wat zijn nu ook die precieze effecten? En daar hebben we ook behoorlijk wat onderzoek op ingezet. Dat hebben we ook samen met het ministerie van VWS gedaan. Dat gaat om het gezondheidsonderzoek, wat we voor deze regio hebben gedaan. En wat de verwachting is, voor de zomer dat daar ook resultaten van komen en dat die bekendgemaakt kunnen worden. Maar we hebben ook een veel breder onderzoek. Dat is iets wat ik in het begin zei, het gaat niet alleen om deze regio, mensen in heel Nederland en ook buiten de Nederlandse grenzen worden blootgesteld aan PFAS. En wat zijn nu die blootstellingsroutes? En wat is dan ook het handelingsperspectief voor die mensen? En wat kunnen we ook doen om daar iets aan te verminderen? Daar is gezamenlijk met andere departementen nu ook onderzoek op ingezet. En de Actieagenda Industrie en Omwonenden is ook een belangrijke anker bij ons. Dat is naar aanleiding van dat onderzoek van de OVV, die een rapport heeft gemaakt van, hoe worden de omwonenden nu wel of niet goed beschermd door de regelgeving? Daar is nog verbetering mogelijk, meer dan. Daar wordt ook gewoon gekeken in die Actieagenda. Daar zit ook een heel groot onderzoeksspoor. Daar moet eind dit jaar alles opgeleverd worden. En dan is ook het aan de politiek om daar natuurlijk gewoon een besluit in te nemen, in waar dat toe moet leiden. Dan heb ik al een paar dingen, denk ik, ook genoemd van andere departementen. Die ik misschien nog minder heb genoemd is het departement van LNV. Dat is landbouw, moet ik altijd denken, landbouw, visserij, voedselkwaliteit en natuur. Dan heb ik alle letters. Want daar zit natuurlijk ook de kant van de gewasbeschermingsmiddelen, die uitgezonderd zijn van het restrictievoorstel. Daar is in de Kamer ook al wel een paar keer op gevraagd, wat gaat de minister van LNV daarop doen? De vragen, hoe zit het nu met die landbouwgrond, hoe zit het met melk, hoe zit het met mest? Dat zijn sporen die gewoon vooral daar worden opgepakt, en waar wij ook proberen met de departementen samen gewoon dat in ieder geval zo goed mogelijk af te stemmen en weer bij elkaar te brengen. Dan als laatste de governancestructuur en ook de aanwezigheid, en hoe we dat gewoon hier gaan doen? We hebben met elkaar inmiddels, al die partijen, provincies, de gemeentes en wij vanuit I&W, heel frequent, ik geloof een keer in de twee weken, ook op ambtelijk niveau overleg. Alle partijen kunnen daar gewoon de dingen ook op tafel leggen, die op een gegeven moment uitgewerkt moeten worden. Wij willen zelf, want dat had ik net nog niet genoemd, denk ik, ook een soort werkplan maken.

We hadden dat ook een beetje van Zeeland geleend, waar de provincie Zeeland dat heel graag wilde. Daar is een gezamenlijk werkplan opgesteld. Hier is gezegd, dat voldoet eigenlijk niet echt voor ons, want wij doen al heel veel dingen samen, en dat helpt niet echt. Wij willen voor onszelf wel iets van een werkprogramma maken, ook omdat wij richting de Kamer willen communiceren wat we doen. Waar jullie dat willen vullen of zeggen, heb daar aandacht voor of neem dat mee, roep dat vooral dadelijk ook. Maar als dat niet dadelijk is, dan weten jullie ook de mensen te vinden waar dat wel kan. Dat is eigenlijk het overleg waar de meeste dingen gewoon ook op tafel komen. En daar schakelen we ook op een gegeven moment ... Als daar iets in vastloopt of wat dan ook, iedereen weet mij te vinden. En dan kunnen we ook gewoon dingen escaleren. We hadden heel frequent bestuurlijk overleg. Daarvan hebben we wel met elkaar gezegd, dat is eigenlijk gewoon te veel. Zoveel is er ook niet op het bestuurlijke niveau steeds nieuw te wisselen. Daarvan hebben we gezegd, dat doen we gewoon nu 2 keer per jaar, dat bestuurlijk overleg. En als het nodig is om tussentijds nog een keer wat bij elkaar te komen, is dat natuurlijk ook altijd met onze agenda's ... En dan gaan we gewoon bij bewindspersonen daarop aandringen. En dan krijgen we dat gewoon ook wel voor elkaar. Maar vooralsnog gaan we uit van 2 keer per jaar. Wij gaan nu wel aan de slag met iets van een werkprogramma. En ik heb mijn pen en schrift hier ook liggen. Ik bedoel, waar jullie dadelijk ook nog ideeën hebben, kom daarmee dan, of neem dat op, dan is dat helemaal prima. Dat is een beetje wat ik wil zeggen. En als ik dingen gemist heb of waarvan jullie zeggen, dat willen we ook nog weten, volgens mij hebben we alle tijd nog voor vragen.

De voorzitter: Dank u wel voor je uitgebreide toelichting, in dit geval. Voordat ik naar de commissieleden ga, mijnheer Katif u had daar vragen over gesteld. Zijn uw vragen in grote lijnen beantwoord of gaat u straks zelf nog vragen stellen?

De heer Katif: In hoofdlijnen wel. Maar ik heb nog even een vraag. Ik was enigszins verbaasd door te horen dat de Rijkscoördinator niet wil belemmeren, als het gaat om bevoegdheden van verschillende lagen, of dat nou de gemeente of de provincie is. En ik denk, daar heeft een consument, in dit geval een burger, een bewoner van de gemeente Dordrecht niks aan. In die zin, u bent aangesteld Rijkscoördinator, dat betekent dat allerlei dingen op elkaar afgestemd moeten worden. En voor mij staat de bewoner eerder voorop dan welke bevoegdheid dan ook. Want die bevoegdheden zeggen me helemaal niks. En als we iets willen doen, dan moeten we met zijn allen die bevoegdheden, als het ware, van mijn part intrekken. Het lijkt een beetje utopisch, maar het is wel feit dat je niet kan zeggen, dat doen we niet, want het is mijn bevoegdheid niet. En dan zie ik een enige aarzeling bij de Rijkscoördinator, ik doe en ik ga en dit, maar tegelijkertijd hebben we een aantal bevoegdheden. Daar komen we niet aan, want dat is een gemeentelijke en dat is een provinciale. En ik zie meer een overleg dan werkelijk iets waar je zegt, en nou ga ik het pakken en ga ik ervoor. Was misschien een gevoel wat ik eigenlijk bij dit had, zo van, doe eens wat.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Elsinghorst: Ik snap deze vraag heel goed. En ik snap vanuit de burger, want wij komen hem op heel veel terreinen tegen. Zeker met het ingaan van de Omgevingswet is er natuurlijk nog veel meer op het decentrale niveau neergelegd. In die zin, ik denk altijd, als wij mensen uit het buitenland moeten uitleggen hoe wij georganiseerd zijn, is het helemaal niet dat het in alle landen ... Want ga naar België, dat is ook heel ingewikkeld. Duitsland, aan de andere kant, is ook heel ingewikkeld met die losse landen. Maar wij hebben het ook niet voor een buitenstaander per se heel makkelijk georganiseerd. Maar daarmee, zoals we het met elkaar hebben ingedeeld, is wel de indeling. En tegelijkertijd snap ik uw oproep heel goed, want uiteindelijk heeft die burger er niks aan. En dat geldt voor allerlei dingen. Ik bedoel, niet alleen voor deze problematiek. En voor die burger is het gewoon één overheid. En dat kan ik alleen maar onderschrijven. Ik vind dat wij aan onze kant van de tafel, met alle overheden samen, denk ik gewoon ook, en dat is waarin we elkaar nu wel, wat mij betreft, heel goed gevonden hebben. En vandaar ook dat ik zei, zorg dat alle problematiek daar dan op tafel komt, waarbij soms het instrument of de middelen bij de een in handen zit en soms bij de andere. Ik ben er heel erg voor dat we dat ook gewoon echt wel samen oppakken, want voor die burger is er gewoon maar één overheid. Maar hoe we de bevoegdheden hebben verdeeld, is nu eenmaal hoe we het hebben verdeeld. En daar kan ik natuurlijk niet echt in treden. Maar uiteindelijk is, denk ik ook, niet voor niks twee keer per jaar een bestuurlijk overleg. En daar kunnen ook de bestuurders elkaar natuurlijk gewoon wel aanspreken, als het beeld is, weet je, hier heb ik echt jouw hulp bij nodig of kunnen jullie hier inspringen? Ik hoop ook dat we dat met elkaar gewoon wel zo vorm kunnen geven, dat het voor die burger niet uitmaakt van welke overheid het komt. Maar dat de overheid gewoon eenduidig communiceert en het goed oppakt en adresseert.

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: Voorzitter, een kleine aanvulling. Ik ben het helemaal met u eens hoor trouwens. Daarom stelde ik ook de vraag. Die burger maakt het geen ene donder uit. Die samenwerking heb ik niks aan. Ik zou graag af willen zijn van PFAS. Dat is wat de burger eigenlijk wil. En wat u doet, dat zal. Ik doe het heel populistisch, maar dat is gewoon zo. Dat is het gevoel wat mensen hebben. En waar je ook woont, waar je ook leeft, dat is gewoon zo. En ik verwacht echt enige daadkracht. Dat je zegt, luister eens, wij staan voor een doel. Dat is dat. Punt. En kun je je bevoegdheid voor mijn part geven. Is de Rijkscoördinator een volledige carte blanche. Dat zou mij fantastisch lijken. Waarom eigenlijk ook niet?

De voorzitter: Dank u wel. Uw punt is duidelijk. Ik ga even mijn lijstje af. Dat is mevrouw Van Engelen, daarna mijnheer Van Dam Timmers, mijnheer Kuhlmann, en vervolgens zie ik mevrouw Kamphuis. En daarna Lammens, ik moet aan je voornaam denken. Sorry, mijn excuus, mevrouw Lammens. Excuus. Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel, voorzitter. Ik had een vraag over het uiteindelijke doel natuurlijk. Het enige wat werkt, dat is een verbod op Europees niveau. Dat is een bekend doel, die over meerdere wegen geprobeerd is. En mijn vraag is eigenlijk, hoe gaat u als Rijkscoördinator dat doel bereiken? Welke weg gaat u daarnaartoe bewandelen, en welke stappen zitten eraan verbonden?

Mevrouw Elsinghorst: Met vier andere landen in Europa hebben we dat dossier geadresseerd in Europa. Daar gelden ook hele strikte spelregels voor, hoe je dat moet doen. Daar zijn we nu volop mee bezig. En daar hebben we inmiddels ook via het RIVM, maar ook alle andere landen, ik durf echt wel te zeggen, miljoenen in gestopt om te zorgen dat die wetenschappelijke onderbouwing gemaakt wordt voor al die stoffen en alle toepassingen. Want uiteindelijk heel veel bedrijven vragen bij ons ook nu gesprekken hierover, omdat zij zich richting toekomst natuurlijk daar zorgen over maken. Op dit moment is het niet in onze handen. Wij hebben gezorgd dat het dossier daar ligt. Daar hebben alle belanghebbenden, of het ngo's zijn, bedrijven of politiek of wie dan ook of wetenschap, op kunnen reageren. Al die reacties worden nu verwerkt. En dan is het op een gegeven moment ook aan de wetenschappelijke kant en de commissie, die dan met een voorstel komt. En op dat moment ligt het ook gewoon wel weer echt bij ons. En dan gaan we met iedereen buiten ook gewoon wel weer het gesprek aan, om te kijken wat dan het voorstel is wat op tafel ligt. En dan komt het ook het politieke proces in. Maar al die dingen, ook om het houdbaar te houden, vragen gewoon om een heel degelijke wetenschappelijke onderbouwing, zodat het ook juridisch standhoudt.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, als het mag, een kleine vervolgvraag, want ik weet dat er meer vragen zijn. Natuurlijk heel logisch en verstandig dat u het op wetenschap baseert. Nu kan er natuurlijk uitkomen, als we zoveel procent giftige stoffen, PFAS lozen, dan kan het allemaal nog wel. Dat hebben we natuurlijk de afgelopen jaren ook vaak gezien. Of dat er toch weer een andere stof wordt gevonden. Terwijl uw doel is heel duidelijk, we willen nul uit de pijp, nul lozing. Als het wetenschappelijk onderzoek toch bepaalde lozing toestaat, wat wordt dan uw plan van aanpak? Is het doel van nul nog steeds hetzelfde?

De voorzitter: Mevrouw Elsinghorst.

Mevrouw Elsinghorst: Met dat restrictievoorstel is het echt de bedoeling om uiteindelijk tot een verbod te komen. Dat restrictievoorstel gaat niet over, welke vorm van emissie staan we nog wel of niet toe? Dat ziet dadelijk echt heel erg op, wat is de toepassing, nut, noodzaak, en is er een alternatief? En vandaar dat ik toen straks zei, dat zal uiteindelijk uitmonden in verschillende overgangstermijnen, schat ik in, voor verschillende toepassingen. Waarbij we in the end ook toe willen naar dat alles gewoon verboden is. Maar het restrictievoorstel in zichzelf zal niet gaan over, hoeveel mag er nog uitgesloten worden, of niet? Dit gaat gewoon echt van, binnen hoeveel tijd moet deze productie echt stoppen? Dat is wat de inzet is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar mijnheer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Kijk, uiteindelijk gaat het om een aantal doelen, denk ik. En u vraagt ook om input vanuit onze stad inwoners. Ik denk dat als gemeenteraad hebben we, ik kan de uren niet tellen die we in dit dossier hebben gestoken, maar uiteindelijk komen we maar tot een paar conclusies.

En dat is dat de wens is om geen uitstoot te hebben, dat er goede monitoring is, zolang de uitstoot niet nul is, en dat uiteindelijk de historische uitstoot en de huidige uitstoot goed in kaart gebracht wordt, met ook alle risico's die daarbij horen. En dat is eigenlijk iets wat nu allemaal wel loopt. Alleen we moeten ook wel constateren dat op het gebied van de vergunningverlening de voortgang in de afgelopen jaren in ieder geval juridisch en rechtelijk heel erg tegenvalt. En dat onze inzet als gemeente, denk ik, zinvol is. Maar dat het niet de resultaten brengt op de korte termijn die je toch hoopt. En voor onze inwoners merk ik ook dat er eigenlijk geen goede resultaten in zit. In ons drinkwater zit nog steeds PFAS. Ook de Rijkscoördinator heeft er tot nu toe niet voor gezorgd natuurlijk dat we onze drinkwatervoorzieningen eigenlijk PFAS-vrij bijvoorbeeld zijn. Terwijl dat technisch wel al mogelijk is, omdat in sommige andere plekken dat wel kan. En dan vraag ik me toch af, op welke termijn kunnen we dat soort ook meer praktische uitvoeringen eigenlijk, die wel kunnen, verwachten? Want ik snap inderdaad dat het Europees verbod en dergelijke allemaal lang duurt. Maar ik denk, er zijn toch ook een hoop praktische en kleinere maatregelen, die misschien nu al op korte termijn te realiseren zijn, die voor onze inwoners wel een verschil maken. Want de impact dat je niet uit je eigen tuin kan eten, dat je je eigen kippeneitjes niet mag eten, dat je niet in de zwemplas mag zwemmen, dat er geadviseerd wordt om allerlei dingen die voor mensen toch als gezond gezien werden, die doen mensen hier niet meer. En dat is heel veel triestigheid eigenlijk. En dat kunnen we eigenlijk ook nooit meer veranderen. Dat is het nog triestigere eigenlijk. Maar dan verwacht ik eigenlijk wel dat op het gebied van de intake, en als het gaat over de gezondheid, dat misschien de landelijke overheid ook iets meer inzet voor deze regio vertoont, om in ieder geval ervoor te zorgen dat het drinkwater dan PFAS-vrij is. Wat kunnen we daarin verwachten, ook van de Rijkscoördinator?

De voorzitter: Meer de praktische dingen. Mevrouw Elsinghorst.

Mevrouw Elsinghorst: U noemt heel veel dingen, waar het op toegespitst is. Wat wij in ieder geval hebben afgesproken, ook met de gemeentes, is om te komen tot een betere en eenduidige communicatie. En dat is ook om omwonenden niet eindeloos te laten zoeken en in een soort mist van informatie, en wat is juist? Wij proberen aan onze kant ook iets te doen in een soort portaal aan de voorkant, dat inwoners gewoon gericht die informatie goed kunnen vinden. Dat is denk ik ook een manier om gewoon wel dingen te laten zien die we doen en stappen die worden gezet. Als ik kijk, ik snap ook, want dat is denk ik een ... Maar dan ga ik op een andere stoel zitten, wat ik niet wil hoor. Maar de provincie heeft natuurlijk eerder, wat toen heette die potentieel Zeer Zorgwekkende Stoffen, geprobeerd onder te brengen. Dat is niet om achteraf ons gelijk te halen, maar dat vonden wij sowieso al een hele lastige, want die lijst, die daar staan allerlei stoffen op. Ik bedoel, ik geloof een derde van die lijst blijft misschien maar over, wat er ooit zeer zorgwekkend stond. Dat was ook te makkelijk gedacht, denk ik, om te zeggen, die hele groep gaan we doen. Uiteindelijk is dat natuurlijk nu ook wel weer opgelost, omdat uiteindelijk in dat OSPAR-Verdrag, wat ik net noemde, daardoor zijn alle PFAS'en nu Zeer Zorgwekkende Stof. Ik bedoel, dat geldt niet alleen voor Chemours. Dat geldt ook voor alle andere bedrijven. Die moeten allemaal nu aan de bak om te komen met een vermijdings- en reductieprogramma.

Dat is ook, in alle eerlijkheid, niet reëel om te vragen, vandaag ligt dat er en morgen moet u dat aanleveren. Wij proberen ook vanuit onze kant in Den Haag daar ook ... Want ik bedoel, de brancheorganisaties hebben daar ook bij ons aan de bel getrokken. Ik bedoel, daar is Chemours niet eens als Chemours zijnde, maar dat is meer, gewoon de koepel van chemiebedrijven heeft hierom gevraagd. Maar dat is wel bijvoorbeeld waardoor je weer een stap zet naar dat je uiteindelijk toch probeert ook weer tot echt steeds een verdergaande reductie te komen. En ik moet even kijken voor drinkwater, ik bedoel, daar gelden gewoon ook echt normen. Ik bedoel, PFAS-vrij, denk ik, dat vraag ik me sowieso af. Maar er is een bepaalde ondergrens wat mag, of tenminste wat kan en wat het RIVM ook heeft betiteld en ook op Europees niveau als niet gevaarlijk. Maar misschien weet jij iets meer over wat daar wel of niet kan.

De voorzitter: Mijnheer Van Zwieten.

De heer Van Zwieten: Ik moet heel eerlijk zeggen, dank u wel, ik weet, dat is net weer de andere tak op ons ministerie. Ik weet in ieder geval dat er een Europese drinkwaternorm is. En daar zit ons drinkwater gewoon onder. Alleen die norm is wel hoger dan die FSAR-waarde. Het idee van het ministerie is dat we wel streven naar die FSAR-waarde. U heeft gelijk dat daar technieken voor zijn. Alleen daar zitten een heleboel haken en ogen aan. En dan kom je al snel uit op de kosten. En het schijnt dat die technieken ook enorm veel energie gebruiken. Daar moet over worden nagedacht van, wat is een reële balans tussen kosten en baten? Daar zijn onze watercollega's mee bezig. Ik kan wel via Nanette proberen om daar nog net iets meer informatie over te verstrekken dan dat ik je nu kan geven. Dan kan ik ook een keer een toezegging doen.

De voorzitter: Die staat genoteerd. Ik ga door naar mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. In de eerste plaats natuurlijk dank voor uw komst naar Dordrecht. Wij denken dat het heel goed is dat er een Rijkscoördinator is. En laat ik daar even een punt uithalen. Ik heb overigens twee vragen. Ik kom nu eerst even met de eerste vraag. Een punt waar we denken dat zo'n Rijkscoördinator goed werk zou kunnen verrichten, dat gaat om, iedereen kent natuurlijk het probleem met moestuinen. Daar wordt aan gewerkt. Dat is zichtbaar. Maar er zijn natuurlijk ook allemaal landbouwbedrijven, of het gaat om akkerbouw of veeteelt, die natuurlijk ook voedsel produceren. En we hebben een heel aantal sessies hier georganiseerd, met verschillende experts, die we hebben gehoord in onze gemeenteraad. Maar het beeld wat daar bij mij bleef hangen, is dat op dit specifieke onderwerp, als je dan naar de NVWA vraagt, dat die dan een beetje richting de RIVM wijzen. En als je het aan de RIVM vraagt, die wijzen naar de NVWA. Hoe mooi zou het zijn als er iemand is binnen het Rijk die die twee zaken met elkaar weet te coördineren. De eerste vraag is, herkent u dat probleem en ziet u daar ook een rol wellicht voor uzelf?

Mevrouw Elsinghorst: Ik vind dit een heel mooi voorbeeld.

De voorzitter: Sorry hoor.

Mevrouw Elsinghorst: Sorry.

De voorzitter: Mag ik nog even? U heeft één of meerdere vragen? Waarom vraag ik dat? Want ik zie dat we nog twintig minuten hebben. En ik heb nog drie mensen op mijn lijst. Is goed. Maar dan weet ik dat, dat er twee vragen zijn. Mevrouw Elsinghorst, gaat u verder.

Mevrouw Elsinghorst: Die mag zeker bij ons, want dat heeft denk ik ook een beetje te maken met de onbekendheid en durven mensen echt uitspraak te doen? Ik snap heel makkelijk dat een NVWA zegt, maar voor een duiding van risico's naar RIVM, en vice-versa. Ik wil deze in ieder geval zeker ... Die gaan we mee terugnemen en kunnen we ook bij het ... Want ik vind ook dat er dan een beleidsverantwoordelijkheid vooral ligt bij het departement LVVN om daar iets mee te doen. Maar dan heel even toch mijn vraag, gaat het dan echt om landbouwgrond of gaat het om de producten, of misschien wel beide?

De heer Kuhlmann: Beide speelt. Maar wat ik op het moment in mijn achterhoofd had, was de producten. Als er hier tegen mensen wordt gezegd, je moet opletten dat je niet te veel uit je moestuin eet. Dordrecht, behalve de mooiste stad van Holland, hebben we ook prachtige polders met boeren erin. Dat geldt ook voor de regio. En daarom is het natuurlijk ook handig om te weten wat daar speelt. Met name met dat in het achterhoofd. Mag ik meteen, voorzitter, door naar de tweede en laatste vraag die ik wilde stellen? U refereerde in uw introductie aan gezondheidsonderzoek, wat natuurlijk in de regio plaatsvindt. Een bijzondere groep mensen die natuurlijk al een hoger dan gemiddelde blootstelling heeft aan PFAS zijn natuurlijk de werknemers en oud-werknemers van Chemours. En er zijn anderen hier in de zaal die daar ook eerder aandacht voor hebben gevraagd. Dat staat nu volgens mij niet op de rol. Maar ik ben benieuwd, hoe kijkt u daarnaar en ziet u mogelijkheden om op vrijwillige basis dat je werknemers, en met name ook oud-werknemers ... Kijkt naar hoe de gezondheidseffecten bij hen zijn? Want dat lijkt me een interessante groep waar je het een en ander kunt leren.

De voorzitter: Duidelijk vraag, denk ik. Mevrouw Elsinghorst.

Mevrouw Elsinghorst: Ik wil even nog heel kort terugkomen op de eerste vraag, want ik noemde ministerie van LVVN, die gaan daar natuurlijk ook over. Maar dit raakt ook aan voedselkwaliteit, en dan is het VWS. Die is altijd daar heel ingewikkeld. Ook bij iedere landbouwcrisis is daar ergens een soort knip waar die overgaat. Maar ik zorg dat deze terugkomt en dat we ook op een gegeven moment kunnen zeggen wat hier gericht erop gebeurt.

De voorzitter: Wat dit ook gelijk een toezegging?

Mevrouw Elsinghorst: Ja, dat gaan we ook ... Precies, hebben we er alle twee eentje. En de andere vraag. Werknemers vind ik een heel interessante. Die had ik namelijk niet genoemd, want dat is het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Die gaan natuurlijk over de werknemerskant. Maar ik kijk heel even naar jou, Rolf. Volgens mij het RIVM kijkt voor een deel mee bij de blootstellingskant, ook wel naar de werknemers.

Maar ik weet dat niet helemaal zeker. Ik dacht dat ik het ergens gelezen had dat het erin zit.

De voorzitter: Desnoods kan dat nog even, volgens mij, opgezocht worden. En vervolgens ook gedeeld worden.

Mevrouw Elsinghorst: Dat zullen we heel eventjes navragen.

De voorzitter: We hebben wel een expert in ons midden.

De heer Van Dam Timmers: Dank. Voorzitter, dat valt wel mee. Maar de heer Kuhlmann refereert wel aan een vraag inderdaad waar ik eerder mee gekomen ben, ook richting Chemours en richting al die sessies die we erover hebben gehad. Er is gewoon natuurlijk bedrijfsgezondheid bij dit bedrijf. En er moet heel veel data op dat vlak zijn. Die is nooit gedeeld. Met ons in ieder geval niet. Wat ook logisch is, want dat gaat natuurlijk over medisch beroepsgeheim. Maar er zijn natuurlijk organisaties die wel op dat vlak betrokken kunnen zijn. En bij de Rijksoverheid zitten die natuurlijk wel. En VWS zou er misschien wel iets in kunnen betekenen vanuit bedrijfsgezondheidszorg. En mijn oproep, en dat deel ik denk ik heel erg met de heer Kuhlmann, daar zou toch meer in moeten kunnen. Ook historisch gezien moet je daar wat mee, zou je in theorie daar goed onderzoek mee moeten kunnen doen.

De voorzitter: Duidelijke aanvulling. Mevrouw Elsinghorst.

Mevrouw Elsinghorst: Ik denk dat je dan ook bedoelt op wat nu de Nederlandse Arbeidsdienst, de NLA heet. Die zouden daar denk ik dan in de eerste plaats ... Want die hebben dat bijvoorbeeld eerder ook gedaan bij Schiphol, waar het ging om de damp en ding. We nemen deze ook mee, om te kijken of zij daar al dan niet misschien wel iets op doen. En we checken wat daar wel of niet ook in het RIVM-onderzoek ... Want ik meende ergens wel gelezen te hebben dat ... Ik bedoel, niet heel zwaar, maar ik dacht dat ik ergens ... Maar misschien ook niet. Gaan we even na.

De voorzitter: De derde toezegging is ook al binnen. Ik ga door naar mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Ten eerste weet ik dat Chemours ook bloedafnames hebben van de personeelsleden en oud-personeelsleden. En dat hebben ze al eerder gecontroleerd. Die bewijzen zijn er. Nu heb ik twee korte vragen en een mededeling. Neem de bewoners mee in een werkplan. Neem een paar kritische bewoners. En hoe zit het met het uitgebreide bevolkingsonderzoek, die toe is gezegd in de Tweede Kamer, bij de bewonersregio. Maar dan echt persoonlijk met vragen en bloedafnames. En waarom wordt Chemours niet gesloten? Want ze hebben willens en wetens die big bags, wat we in ZEMBLA hebben kunnen zien, naar Helmond gebracht. En toen zeiden ze, dat kon geen kwaad, want het was gewoon water. Maar dat zat vol met PFAS. Ze hebben willens en wetens gelogen. Elke keer weer opnieuw.

En ze hebben ook een lobbyist uit Brussel aangenomen, om het vertrouwen bij de bewoners weg te nemen. En daar krijg je dan een gesprek mee als bewoner. En dan zeggen ze, het is niet gelukt bij u? Waarom wordt Chemours niet gesloten?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Elsinghorst.

Mevrouw Elsinghorst: Misschien even bij het laatste beginnen. Ik bedoel, Chemours sluiten, zijn we in de omgeving van Tata, krijgen we die vraag natuurlijk ook heel vaak en heel snel. In beide gevallen hebben, denk ik, de provincies, ik bedoel in Zuid-Holland als Noord-Holland, ook met zwaar juridisch geschut gekeken naar, wat is er op een gegeven moment, als je het op een gegeven moment zou willen overwegen, voor nodig? Ik bedoel, bij beide is gebleken dat je dit gewoon niet juridisch zomaar kan rondzetten en ook niet houdbaar is. Ik snap heel erg het gevoel achter die vraag, maar juridisch houdbaar krijgt ook de provincie dat gewoon nu helemaal niet rond gezet om zomaar te sluiten. Dat is denk ik ook gewoon voor nu een gegeven. En dat is uiteindelijk ook iets wat wij niet zomaar vanuit het Rijk zouden kunnen doen. Dat is dan toch weer niet om achter schuil te gaan overigens hoor. Maar dat is dan uiteindelijk ook wel aan het bevoegd gezag, in dit geval de provincie, waar dat ligt. De reikwijdte van dat bevolkingsonderzoek, want dat is natuurlijk een paar keer, volgens mij, ook gewoon daar gekomen, omdat het heel erg een behoefte was al heel lang en al eerder, en die toen in het verleden weleens een keer is gedaan, uiteindelijk ook een bloedonderzoek. Daarvan is toen uiteindelijk ook, nog los van dat het wel een heel duur onderzoek is, gezegd, wat gaat dat je helpen? Want dat geeft je eigenlijk niet per se handelingsperspectief. Dan zijn andere manieren van kijken en nu ook onderzoeken. Dat is wat het RIVM nu heeft gedaan. En die hebben daar ook bij Sanquin allerlei bloedmonsters die er zijn, ook om ten opzichte van andere delen van Nederland dingen gewoon te gaan kijken. Die hebben gezegd, we gaan nu eerst langs deze route gewoon kijken naar dat onderzoek. Om vervolgens te bepalen, zou je dan ook gewoon daarna iets anders of in ieder geval nog iets meer willen doen? Volgens mij moeten we het, denk ik, gewoon in die stappen zien. En vooral ook steeds, wat is het meest zinvol om te doen, om bepaalde dingen boven tafel te krijgen, die je gewoon nog niet weet. Maar ik denk in the end om ook te kijken, waar heb je dan met elkaar nog het meest handelingsperspectief, gewoon om dat te doen. Ik denk dat we het gewoon ook zo moeten zien. Ook in stappen steeds. Op basis van dat onderzoek is het aan de politiek dadelijk, denk ik, ook om te bepalen, gaan we op basis hiervan conclusies trekken of is er beperkt vervolgonderzoek nodig? Ik denk dat we het zo gewoon moeten zien en zo ook richting de Kamer zal gaan.

De voorzitter: Even heel kort nog, mevrouw kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: De bewoners in de omgeving van Chemours willen dat graag hebben, omdat ze naar de rechter willen. En is het misschien mogelijk om het beter uit te leggen naar de bewoners? Want ik snap het wel dat de provincie daarover gaat, maar de bewoners in mijn omgeving snappen daar helemaal niks van. Betere uitleg naar de naar de bewoners van Dordrecht en omstreken.

De voorzitter: Die wordt genoteerd, zie ik. Dat was het? Nogmaals, ik heb tien minuten. Ik heb twee mensen die nog een vraag willen stellen. Collega's dan. De vraag is, probeer hem zo beknopt en snel mogelijk ook te stellen, zodat we gewoon elkaar tijd kunnen gunnen. Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over de Hel- en Zuilespolder. Dat is een Kaderrichtlijn Water project van Rijkswaterstaat. Daar willen ze eb en vloed gebied van maken. Op zich is dat een heel goed streven. Er is 1 nadeel van de Hel- en Zuilespolder. Daar ligt 31 mu-gram per kilo PFOA. In de omliggende polders ligt 10 mu-gram, maar in deze polder ligt 31 mu-gram PFOA. En ze willen hier een eb en vloed gebied van maken, wat uitstroomt in Natura 2000-gebied de Biesbosch. Als je dit gaat uitgraven, komt die PFOA in een Natura 2000-gebied. De ecologische norm van PFOA is 1,9. De norm wordt 15 keer overschreden. En Rijkswaterstaat hanteert de norm van 7. En dat is de norm van wonen en industrie, volgens het RIVM. Zou u daar een begeleidende rol mee kunnen spelen, met Rijkswaterstaat? De polder is van Dordrecht zelf. Die polder is de bedoeling dat Rijkswaterstaat hem gaat onteigenen. In januari heeft de gehele raad een brief geschreven aan minister Madlener. Die heeft een antwoord gegeven. Een goede journalist hier in Dordrecht heeft de brief beschreven als dat wij als kinderklas worden behandeld. Ik zou graag willen dat u daar een begeleidende rol in speelt.

De voorzitter: Zeer technisch en heel beknopt. Mevrouw Elsinghorst.

Mevrouw Elsinghorst: Zeker. Maar daarmee moet ik heel eerlijk zijn, dat u mij in ieder geval overvraagt. Maar dat zal niet helemaal verbazen. Maar dat wil niet zeggen dat ik hem meeneem. En wij hebben onlangs ook een gesprek met Rijkswaterstaat gehad. Die hebben ook zelf contact opgenomen met mij, omdat die gewoon zien, weet je ... Ik bedoel, die rol en functie ligt er nu. En hoe gaan we daarin groot samen ... Ik ga daar richting Rijkswaterstaat ... Ik neem deze mee. Ik ben om een verfijning van het antwoord of betere duiding of een afweging die ... Ik kan het gewoon niet geven. Maar dat is dan een volgende toezegging, die nemen we mee.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Ik begrijp het. Het is gewoon heel veel wat ik even in een minuut spui. Maar daar hebben wij geloof ik 20 vergaderingen over gedaan, wat ik nu in een minuut spui.

De voorzitter: Maar daar zitten we ook voor, jongens. Dat is geen probleem.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Daarom zeg ik het even heel snel. Maar wat ik heel raar vind in dit dossier, is dat Rijkswaterstaat de norm van 7 mu-gram hanteert, de norm van wonen en industrie. Terwijl ik contact heb gehad met professor Jacob de Boer. En die zegt zeer duidelijk, RIVM heeft een norm van 1,9. Ik vind ook, kijk, een boer mag nog geen vogelpoepje in een Natura 2000-gebied doen, en wij gaan gewoon 31 mu-gram PFOA uitspoelen in een Natura 2000-gebied. Sorry, ik snap daar gewoon helemaal niks van.

De voorzitter: Mevrouw Lammens, het is heel duidelijk. We hebben een toezegging. Mevrouw Elsinghorst gaat erachteraan. Inderdaad, die is genoteerd. Tot slot, mevrouw Schnabel nog.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het heel kort proberen te houden. Dank u wel voor wat u verteld heeft. We willen natuurlijk uiteindelijk dat er nul uit de pijp komt, maar dat zal ook bij Chemours, en dat is een beetje ook in aanvulling op wat de heer Kuhlmann al eerder heeft gezegd, de plekken van veel werknemers gaan kosten. En je ziet dat bij zware industrie vaak eigen cao's zijn. Het is heel moeilijk voor werknemers om naar een vergelijkbare functie te zoeken. Wordt dat ook in uw rol meegenomen, of is daar aandacht voor?

Mevrouw Elsinghorst: Op zich ben ik er niet voor het bedrijf. Maar dat wil niet zeggen dat ik niet ook met het bedrijf praat. Omdat die ook gewoon zien dat er nu wel iets gebeurt. Met de bedrijfsvoering van een bedrijf ga ik me al helemaal niet bezighouden. Ik weet ook niet helemaal wat de essentie is nu achter de vraag, wat de cao dan daarin voor een rol speelt.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, even ter aanvulling.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Het is eigenlijk meer om dan naar het hele palet te kijken, omdat werknemers zullen natuurlijk weg moeten bij Chemours, als er uiteindelijk nul uit de pijp zal komen. Ik vroeg me af, wordt daaraan gedacht, wordt dat meegenomen? Omdat dat natuurlijk ook effect heeft op het uiteindelijk resultaat.

Mevrouw Elsinghorst: Ik denk dat dat vooral ook het verhaal. Want ik zou niet nul uit pijp willen koppelen aan, dat kost werknemers. Ik bedoel, misschien heb je juist wel veel meer werknemers nodig om al die technieken, om te zuiveren. Ik bedoel, maar dat is dan bijna op het moment dat dat leidt tot sluiting van het bedrijf of belangrijke onderdelen. Ik bedoel, dan kom je uit op werknemers die op een gegeven moment ook gewoon weg moeten. Bij ons, en dat is natuurlijk in het milieubeleid altijd, speelt wel de kosteneffectiviteit een heel belangrijke rol. En dat kwam natuurlijk net bij de water vraag ook al naar boven. Op een gegeven moment is wel de vraag, wat ben je bereid of wat is reëel om te vragen ook aan bedrijven om die laatste kilo ... En welke technieken zijn er überhaupt? Dat is wel steeds iets waar wij gewoon op een gegeven moment, maar dan ook in beleid en normering, wel heel erg naar kijken, wat kan er, wat is er in technische zin mogelijk? Maar wat is daar dan ook nog kosteneffectief? En dat heeft natuurlijk uiteindelijk wel iets een resultaat voor ... Ik bedoel, resultanten in de bedrijfsvoering. Maar dan is het altijd de bedoeling natuurlijk dat uiteindelijk niet een bedrijf door die maatregel om zal vallen, want soms ben je dan nog wel wat verder van huis. In die zin wordt die meegenomen, maar dat zit dan meer in de maatregelen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Kamphuis heeft volgens mij nog een aanvullende vraag.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Heel kort.

De voorzitter: En daarna ga ik echt sluiten.

Mevrouw Kamphuis: Ik had nog een vraag. Wat Chemours eerder heeft gedaan, is na Amerika terugkomen naar hier, omdat ze daar te heet onder de voeten ... Mijnheer had het over financieel. Wie gaat daarvoor opdraaien? Houdt de regering er ook rekening mee dat Chemours dadelijk in één keer, en andere bedrijven, weggaan naar een ander land, omdat het daar makkelijker wordt met de rotzooi opruimen? Want de kosten moeten naar Chemours en andere bedrijven.

Mevrouw Elsinghorst: Daar kan ik het alleen maar helemaal mee eens zijn. En dat is ook de reden waarom we uiteindelijk gaan voor een Europees restrictievoorstel, omdat we het heeft geen zin op het moment dat die net over de grens in België dan, bij wijze van spreken, een fabriek neerzet, of op het moment dat je al die producten en alle dingen gewoon weer uit andere werelddelen ... Want de bedoeling van het restrictievoorstel is dat het geldt voor import van producten gewoon ook uit Amerika. En daarnaast, er is al eerder een motie in de Kamer, of een amendement is dat, denk ik, of een motie. En dat hebben we uiteindelijk in de wet ook verankerd. Dat we ook bezig zijn nu voor dit soort grote bedrijven, om ook iets te regelen, een financiële zekerheid aan de voorkant. Dat op een gegeven moment dat je iets hebt geregeld, dat niet alles op de belastingbetaler ook wordt afgewenteld. Maar dat is voor ons ook een belangrijk iets steeds om gewoon te kijken, dat we uiteindelijk voor de schade uit het verleden echt wel kijken naar degene die het heeft toegebracht.

De voorzitter: Dank u wel. Nogmaals hartelijk dank voor de uitgebreide toelichting, maar ook het informele gedeelte, wat u hier komt doen in Drechtsteden. Ik wil jullie allen bedanken, met name onze gasten. Zal ik uw naam allemaal nog benoemen? Dat wil ik best doen hoor. Neem alsjeblieft jullie flesjes en glazen mee. Trouwens voordat we sluiten, we hebben vier toezeggingen. Die zijn genoteerd. Ik had ze genoteerd. Vier toezeggingen zijn genoteerd. En een opmerking, ga in gesprek met de buurt. Die had ik ook nog genoteerd. Bij deze. En dan ga ik nu echt de vergadering sluiten. Dank u wel. Goed hoor.

4. Inspreker over niet-geagendeerd onderwerp: ontwikkelingen AMV'ers en AZC

Voorzitter: De heer Safranti
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Mevr. De Groot (Beter voor Dordt)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Kolkilic (DENK)
Dhr. Van der Net (VVD)
Dhr. Van Pelt (Forum voor Democratie)
Mevr. Schnabel (Partij van de Arbeid)

Mevr. Stolk (VSP)
Mevr. Striebeck (VSP)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouder: -

Overige aanwezigen: dhr. Van der Elst, dhr. Markesteijn.

De voorzitter: Welkom allemaal. Ik zie nog twee plekken vrij. Komen er nog commissieleden? Anders kunnen jullie de stoelen nog gebruiken hoor. Mensen die staan. Welkom allemaal. Mijn naam is Safranti, de voorzitter van vanavond. We hebben vandaag een spreker in ons midden. En dat is mijnheer Van der Elst. En mijnheer Markesteijn heeft zojuist aangegeven ook in te spreken. Ik heb hem gevraagd om eerst toestemming van jullie te vragen. En als jullie daarmee akkoord gaan, dat mijnheer Markesteijn dan ook mag inspreken. Ik ga even kijken of jullie daarmee in kunnen stemmen. Ik zie knikkende hoofden. Mijnheer Markesteijn, u mag zo inspreken. Mijn microfoon staat aan. Het is ook een kleine zaal, met heel veel mensen nu op dit moment natuurlijk. Misschien is het handig dat we elkaar even goed kunnen uitlaten praten, maar ook gewoon goed kunnen luisteren, dat het voor iedereen wel duidelijk wordt. Ik zal even een korte toelichting geven. En vervolgens ga ik vragen om voor de verslaglegging ook even de namen van mensen te benoemen. Nogmaals welkom allemaal, ook mensen thuis en mensen op de tribune. Het idee hierachter is dat mijnheer Van der Elst heeft aangegeven om vandaag in te spreken. En dat gaat over de komst van alleenstaande minderjarige vreemdelingen in het azc. Het college heeft hier al schriftelijke vragen over dit onderwerp beantwoord. Dit treft u ook in de vergaderset, heb ik begrepen. Mijnheer, u heeft al vaker ingesproken. We horen graag uw verhaal zo meteen. Er is vijf minuten voor u. Zojuist hebben we afgesproken dat mijnheer Markesteijn zo ook gaat inspreken. En vervolgens kunnen we gaan kijken of er nog vragen zijn vanuit de raads- en commissieleden. Ik begin aan mijn linkerkant om even een voorstelronde te doen.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA.

De heer Van der Net: John van der Net, Dordtse VVD.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter voor Dordt.

Mevrouw Stolk: Margret Stolk, VSP.

De heer Uysal: Abdullah Uysal, GroenLinks Dordrecht.

De heer Burakçin: Necdet Burakçin, GroenLinks Dordrecht.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

Inspreker 1: Richard van der Elst, van de Wioldrechtse Zeedijk.

Inspreker 2: Richard Markesteijn, van de Wioldrechtse Zeedijk.

De voorzitter: Dank u wel. En nogmaals, mijn naam is Safranti, de voorzitter van vanavond. Ik geef het woord aan u, mijnheer Van der Elst.

Inspreker 1: Dank u wel. Ik ben niet zo'n goede voorlezer. Ik hoop dat jullie het allemaal een beetje begrijpen waar onze zorgen vandaan komen. Maar dit is wat ik heb geschreven. Mijn naam is Richard van der Elst. Ik woon aan de Wioldrechtse Zeedijk, en spreek vandaag namens vele buurtgenoten van onder andere de Wioldrechtse Zeedijk en de Rijksstraatweg. Een buurt die zich volledig overvallen voelt door de manier waarop het azc-beleid hier is uitgerold. Een buurt die fatsoenlijk het gesprek is ingegaan, maar die nu het gevoel heeft afgestraft te worden voor haar redelijkheid. Onze wijk huisvest al 580 asielzoekers en daar komen nu 50 alleenstaande minderjarige vreemdelingen bij. Een groep waarvan uit diverse onderzoeken bekend is dat de kans op overlast groter is. Dat zijn 580 plekken op 2 straten. In de hele provincie kent geen enkele plek zo'n extreme concentratie. Dat is geen spreiding. Dat is overbelasting. En het is niet humaan. Niet voor de buurt die wordt overspoeld, maar ook niet voor de asielzoekers zelf, die straks moeten wonen onder een windmolen, op een industrieterrein ver van voorzieningen, onder omstandigheden die eerder isolerend dan intrigerend zijn. Wie denkt dat dit een goede manier van opvangen is, doet zichzelf en deze mensen tekort. Onze wijk staat onder hoge druk. De spanningen lopen op. Er is verdeeldheid, angst, slapeloosheid. Sommige mensen maken zich ernstige zorgen. En dan is het azc nog niet eens open. Wat zegt dat over het draagvlak en de mentale belasting van de buurt? En dan een aspect waar de gemeente zich opvallend stil over houdt, de daling van onze woningwaarde. Ikzelf heb mijn huis in de verkoop gezet. Twee makelaars bevestigen onafhankelijk van elkaar dat de komst van dit grote azc heeft een duidelijke negatieve invloed op de woningwaarde. En ik ben niet de enige. Bewoners zien hun financiële zekerheid verdampen. Niet omdat ze slecht hebben gehandeld, maar omdat er over hun hoofden heen is besloten. Waarom wordt hierover gezwegen? Waarom wordt dit financieel verlies niet erkend, laat staan gecompenseerd?

Dit raakt mensen direct in hun bestaanszekerheid. En dan het participatieproces. Dat werd als harde voorwaarde genoemd, maar dat proces was een formaliteit. Een afvinklijst. Wij zijn niet betrokken, niet gehoord, niet tijdig geïnformeerd. We lazen de plannen in de krant. Dat is geen participatie. Dat is theater. En dat alles speelde zich af onder de verantwoordelijkheid van een burgemeester die op dat moment niet alleen lokaal het hoogste ambt bekleedde, maar ook landelijk een invloedrijke positie had als voorzitter van het Veiligheidsberaad. Juist iemand met zo'n dubbele verantwoordelijkheid zou moeten staan voor zorgvuldigheid en draagvlak. Des te schrijnender is het dat onder zijn leiding dit proces ontspoorde. Inmiddels heeft hij een overstap gemaakt naar een hogere functie op nationaal niveau. Maar een kapitein verlaat het schip niet, terwijl het nog vol water loopt.

De voorzitter: Laten we het niet over mensen hebben die al inmiddels vertrokken zijn. Maar gaat u verder naar uw eigen probleem.

Inspreker 1: Dat is juist de reden. Zeker niet als hij zelf heeft meegedacht over de koers. Toezeggingen over veiligheid, infrastructuur, compensatie of nooit nagekomen of uitgekleeft tot iets marginaals. Wat is dan nog de waarde van die beloftes? En vooral, wat gebeurt er als de voorwaarden worden geschonden? Niets. Geen sancties, geen pauzeknop, geen heroverweging. Wat is de waarde van die voorwaarden, zonder consequenties? En dan blijkt ook nog dat de gemeente zelf bezwaar maakte tegen een alternatieve opvanglocatie. Het kan wel als het u zelf niet echt goed uitkomt. Tegen ons werd altijd gezegd, wij hebben daar geen invloed op. Dat is meten met twee maten. En dat breekt het vertrouwen af. In andere gemeentes is een azc tegengehouden na intimidatie en bedreiging. Wij keuren dat krachtig af. Maar daar werkte het wel. En hier, waar we vreedzaam, beschaafd en geduldig zijn gebleven, worden we genegeerd. En dat is een perverse prikkel. Geweld loont de redelijkheid niet. En dan nu een directe vraag aan u, raadsleden, gaat u eindelijk opkomen voor uw eigen inwoners, voor onze buurt, deze mensen, deze gemeenschap? Of blijven nieuwkomers keer op keer op plek één komen, ten koste van degenen die al jaren hier wonen, werken en bijdragen? Wij eisen dat u de belangen van onze eigen buurt, burgers op één zet. En daarom zeg ik u dit, de voorwaarden zijn niet nageleefd, de participatie was gebrekkig, de wijk is mentaal en financieel onder druk gezet, de beloften zijn gebroken, het vertrouwen is weg. U heeft ingestemd onder voorwaarden. Wij eisen dat u handelt naar die voorwaarden. Wij eisen dat u ook handelt als die voorwaarden worden geschonden. Wij roepen u op, neem uw verantwoordelijkheid. Dien een motie in voor een tijdelijke bouwstop, zolang de bezwaren nog niet in behandeling zijn, de wijk onvoldoende is gehoord en de beloftes aan de bewoners niet zijn ingelost. Fatsoen mag nooit de zwakste positie zijn. Stop de trein die u zelf op de rails hebt gezet, al is het maar tijdelijk. En geef deze buurt eindelijk rust, eerlijkheid en erkenning, die zij verdient. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Is toch goed gelukt. Uw oproep is duidelijk. Dank u wel. U was ook keurig binnen de tijd. Ik zou ook willen verzoeken om binnen vijf minuten ...

Inspreker 2: Ik ga het proberen. Hij is niet zo lang.

De voorzitter: Prima. Goed. Mijnheer Markesteijn.

Inspreker 2: Ik ben Richard Markesteijn. Ik ben 70 jaar. En ik heb hier een mail van een bewoner binnengekregen die leukemie heeft. En die heeft gevraagd of ik dat voor zou willen lezen. Dat ga ik hierbij doen. Er staan ook helaas dingen in die hij al genoemd heeft. Ik moet het ook voorlezen. Ik ben beter om het uit mijn hoofd te doen, maar ik ga het proberen. Azc niet. Het is veel te groot voor een kleine buurtschap als de Tweede Tol. Zouden politici en de Dordtse gemeenteraad, die ingestemd hebben, zich wel voldoende hebben ingelezen in de gevaren van zo'n groot asielcentrum, zoals Ter Apel, Maarheeze en Budel, et cetera. Op station Maarheeze lopen continu zes man te controleren. Die kunnen de overlast zelf met extra beveiliging niet stoppen. Als je dagelijks het nieuws leest, is het niet vreemd dat de bewoners van het buurtschap Tweede Tol zich zorgen maken over wat er gaat gebeuren in hun, tot nu toe, rustige buurt. Zouden de instemmers met dit plan zich wel voldoende realiseren welke de impact het heeft op ongeveer 300 bewoners, volwassenen en jonge kinderen? Al zullen er een aantal partijen zijn die het niet over het wangedrag van een gedeelte van de asielzoekers willen hebben en het onder de pet wil houden. En zullen tussen de asielzoekers vast een flink aantal rondlopen met trauma's en verward gedrag. Hoe denken Centraal Orgaan Asielzoekers en de gemeente Dordrecht de veiligheid te garanderen? Ook de vele kinderen die over de achteraf wegen fietsen naar school of vanuit de Hoeksche Waard. Of is dit ver-van-mijn-bedshow voor de instemmers van dit absurde plan? 580 mensen dumpen op een industriegebied met windmolens, veel vrachtverkeer, geen vermaak in de buurt, weinig openbaar vervoer, weinig of geen fietspaden, trottoirs. Wil ik er nog een ding bij zeggen. We hebben hier te maken dat er ook nog militaire oefeningen zijn, waar met mitrailleurs wordt geschoten. Als je mensen wilt triggeren, moet je dat vooral doen. We hebben geen politiebureau in de buurt. Het COA zal misschien zorgen voor toezicht op het azc, maar wat gaat de gemeente doen met het toezicht en het regelen, zodat er in het buurtschap Tweede Tol veilig kan worden gewandeld, gefietst of met je auto kan worden gereden? Zullen we nog rustig kunnen wandelen? Kunnen we dat nog doen met ons geliefde hondje? Is onze veiligheid en ons woonplezier echt bepalend geweest voor hun besluit? Ik denk van niet. Zijn de instemmende politici zich bewust dat ze medeverantwoordelijk zijn voor de incidenten die er zeker gaan komen? Mensen lastigvallen, vaker inbraak in woningen, vechtpartijen, met kans op steekpartijen, aanrandingen en misschien nog wel heftiger. Je leest en hoort er dagelijks over in de media. Het zal op de Tweede Tol en omgeving niet anders zijn. Het raakt de stemmers blijkbaar niet hoe wij erover denken. Die praten alles goed. Wij als bewoners van de Tweede Tol hebben ons fatsoenlijk gedrag laten zien. En we laten ons niet afschepen met leugens van de Dordtse gemeentebestuurders. Niet van tevoren ingelicht en ook weinig tot niets gedaan met de klachten van bewoners. Misschien vindt de gemeente Dordrecht de subsidie, lees inkomsten voor de opvang van asielzoekers, belangrijker dan de veiligheid en een prettig leefmilieu van het buurtschap de Tweede Tol. Wat zeg je? Twee minuten. Dan wilde ik nog even wat vragen. Ik wilde graag hier gebruikmaken dat wij van die mijnheer van GroenLinks heel graag excuses willen hebben, dat wij uit zijn gemaakt voor racisten en dat wij criminaliseren. Ik eis van u dat u nu excuses aan gaan bieden, want wij zijn geen racisten. Ik werk met Syrische mensen. Ik doe heel veel voor armoedebestrijding. En jij hebt ons toen in de hoek gezet. Dit wil ik even doen.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, mag ik daar kort op reageren?

De voorzitter: Wacht even. Straks even. Was u klaar trouwens?

Inspreker 2: Ik stop er nu mee.

De voorzitter: Prima. Uw oproep is duidelijk, uw verhaal is duidelijk en uw signaal is duidelijk. Ik ga zo even de raads- en commissieleden vragen of ze nog vragen hebben, verhelderende vragen. En wat u met mijnheer Uysal of met GroenLinks, dat moet u dan straks even ...

De heer Uysal: Voorzitter, ik wil daar wel heel kort op reageren.

De voorzitter: Heel kort, want ik wil wel dat het een nette vergadering blijft. Want ik wil niet dat dat heen en weer komt zo meteen.

De heer Uysal: Zeker.

De voorzitter: Heel even kort, maar wel netjes blijven naar elkaar toe, jongens.

De heer Uysal: Uiteraard, voorzitter. Ik wil allereerst de insprekers van harte bedanken. Ook alle mensen die de moeite hebben genomen om hiernaartoe te komen, om hun verhaal toe te lichten. Dat waardeer ik zeker. Mijn fractie waardeert dat. En ik denk ook dat ik namens de hele commissie kan spreken dat we dat waarderen. We nemen ook deze signalen ter harte. Het is niet zo dat we hier absoluut niets mee doen. Ik herken alleen het verwijt niet, voorzitter. Dat wil ik ook expliciet zeggen. Ik heb nooit en te nimmer de bewoners, u niet, maar ook de andere bewoners van de Wioldrechtse Zeedijk niet uitgemaakt voor racisten of fascistten, wat dan ook. Het klopt dat wij een verschil van inzicht hebben hoe we naar dit dossier kijken, maar dat wil absoluut niet zeggen dat ik u uitmaak voor wat dan ook. Ik ben er ook niet op uit om het persoonlijk te maken. En ik vraag ook heel vriendelijk van u, maar ook van de rest van de bewoners, om dit niet persoonlijk te maken. Laten we gewoon met een goed gezond verstand kijken naar wat hier haalbaar is, wat we samen kunnen doen. Dat is in het belang van ons allemaal. Daar is niemand anders bij gebaat, als we dit op een vervelende manier gaan doen. En ik hoop dat we dit samen tot een goed einde kunnen brengen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Uysal. Mevrouw Kamphuis heeft een vraag. Zijn er nog collega's die vragen willen stellen aan onze spreker? Mevrouw Schnabel. Dan zie ik mijnheer Kolkilic nog. Ik begin met mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Ik wil iedereen bedanken voor het inspreken en voor de komst. Dat we het op een goede plek vinden, ja of nee, daar kunnen we lang of kort over praten. Iedereen weet hoe ik erover denkt. Hoe denkt u erover, en de buurt, voor een kleinere opvang, veel minder mensen?

De voorzitter: Een van jullie. Mijnheer Van der Elst.

Inspreker 1: Ik denk dat beide Richards daar wel redelijk hetzelfde over denken. Wij zijn juist voor kleinere opvang. Zoals je nu ook ziet wat er bij de Oekraïense opvang gebeurt, dat lijkt ons heel humaan. En dat is een goede manier van integreren. Maar als je 580 mensen op zo'n plekje zet bij elkaar, ik geloof nooit dat deze mensen goed kunnen integreren. Dat is een beetje antwoord op uw vraag. Maar wij zijn voor opvang, alleen in normale proporties.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Mijn vraag is, toen dit plan werd vastgesteld, is er ook een motie ingediend voor een begeleidingscommissie. En daarin werd opgeroepen om echt goed in gesprek te gaan met buurtbewoners. Maar nu is mijn vraag, er is ons daarover terug natuurlijk nieuws gebracht. En dat leek allemaal goed te gaan. Maar wat is jullie ervaring met die begeleidingscommissie?

De voorzitter: Mijnheer Markesteyn, u wil daarop reageren?

Inspreker 2: Er is met ons niks overlegd. Wij lazen het in de krant. Er was de avond ervoor toevallig door de gemeente 's avonds een briefje in de bus gedaan. En dat was tegelijkertijd dat er ook nog een keer windmolens bij zouden komen. Wij zijn naar die bijeenkomsten geweest. Er is alleen maar meegedeeld en meegedeeld en meegedeeld. Geen enkele inspraak. We hebben niks kunnen beïnvloeden. Al hadden wij wat kunnen beïnvloeden, had er al een asielcentrum kunnen staan, naar mijn mening. Ik ben een van de mensen die een rechtszaak gaat beginnen, want ik kan niet tegen onrecht. Een burgemeester, een wethouder moet niet in mijn gezicht gaan lopen liegen. Er ligt nu een bezwaarschrift. En wij gaan, zodra de tijd rijp is, de werkzaamheden stilliggen. Want de tijd van tien jaar is al een jaar geleden ingegaan. Dat gaan wij zo lang mogelijk rekken. En er is met ons niks overlegd, alleen maar meegedeeld, meegedeeld, meegedeeld.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, u hebt een vervolgvraag?

Inspreker 1: Wat vooral zo wrang is eigenlijk, is dat er dan wordt gesuggereerd dat wij worden betrokken in dingen. En dat wij dan uit de krant moeten lezen dat het college notabene bezwaar aan het aantekenen is, ik noem het dan even, om ze bij ons te plaatsen. Terwijl dat als je het ook participeren hebt, dan ga je eerst in overleg met de buurt van, we moeten ook nog eens vijftig jongeren opvangen. Hoe staan jullie daartegenover? Maar nee. En dat is natuurlijk echt een belabberdere manier van participeren. En zo kan ik nog wel wat meer voorbeelden ... Maar dit punt gaat eigenlijk om die AMV'ers, waarom wij weer ons in de zeik genomen voelen. En dat is ook de reden waarom er zoveel mensen nu zijn, omdat dit niet de eerste keer is. Het vertrouwen in de gemeente raakt gewoon een keer op.

De voorzitter: Dank u wel. In uw ogen is het participatieproces niet volledig mislukt. Mijnheer Kolkilg had een vraag.

De heer Kolkilic: Dank u wel, voorzitter. Ik heb goed geluisterd naar uw inbreng, en vorig jaar ook. Eigenlijk lijkt u tijdens uw inbreng de vluchtelingen verantwoordelijk te houden voor problemen die feitelijk zijn ontstaan door falend beleid. Klopt dat?

De voorzitter: Wie mag ik het woord geven? Mijnheer Van der Elst.

Inspreker 1: Ik hou de vluchtelingen nergens verantwoordelijk voor. Die zijn verantwoordelijk voor hunzelf. Laten we dat vooropstellen. Maar het beleid hier in Dordrecht, door zo'n grote groep op een hoop te gooien, dat is vragen om narigheid. Om te zeggen dat ik daar de vluchtelingen op aanspreek, ik weet niet precies hoe u dat bedoelt of zo, maar dat is niet het geval.

De voorzitter: U herkent zich daar niet in?

Inspreker 1: Nee.

De voorzitter: Mijnheer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, ik hoor heel veel zorgen van de insprekers. Terecht, onterecht, dat laat ik even terzijde. Maar ik ken deze insprekers, en ook heel veel van deze bewoners, als barmhartige mensen, als mensen die ook openstaan om vluchtelingen hier op een menswaardige manier op te vangen. De planning staat nu vooralsnog dat het azc eind dit jaar, begin volgend jaar wordt geopend. En we beginnen eerst met een kleine groep, met tweehonderd mensen, om te kijken of het allemaal goed gaat. Zijn de bewoners dan, voorzitter, ook bereid om een goede start te maken? Om al bij de opening van het azc langs te gaan bij de bewoners van het azc, en daar wil ik ze van harte bij ondersteunen, wil ik ook graag bij zijn, om te bouwen aan een goede relatie?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Markesteijn.

Inspreker 2: Ik denk van niet. De laatste keer met die vijftig mensen, dat lezen wij in de krant. En dan gaat er nog een wethouder zeggen dat ze in andere buurten ze niet kwijt kan, want dan krijgt ze de buurt over zich heen. Wij zijn ook geen buurtbewoners meer. Ik ben bewust in het zwart-wit. Dat heb ik ook een keer tegen de burgemeester gezegd. Ik schaam me om Dordtenaar te zijn. Ik heb zwart-witte kleuren aan, de kleuren van Dubbeldam.

De voorzitter: Dank u wel.

Inspreker 2: Dat zijn we allang voorbij. Ik ga ervoor dat het er niet komt. Had de gemeente onderhandeld, had het er gestaan, tijdelijk.

De voorzitter: U bent daar heel duidelijk in. Gezien de tijd, we hebben nog vijf minuten, ik wil eigenlijk naar een eindronde. Mijnheer De Heer heeft nog een vraag. Mijnheer De Heer is als laatst nu even aan het woord. En daarna ga ik afsluiten.

De heer De Heer: Voorzitter, misschien een beetje in aanvulling op wat de heer Markesteijn zegt. We willen het gewoon niet. En dat staat u ook vrij. En dat denk dat ik inmiddels of hoe dan ook, waar in het proces, kan het natuurlijk dat een aantal van de omwonenden zegt, hoe dan ook, aan welke eis dan ook maar wordt voldaan, we willen het niet of niet meer. Tegelijkertijd hoorde ik net de heer Van der Elst ook zeggen, even kijken, we willen een bouwstop totdat aan voorwaarden en eisen is voldaan. Dat veronderstelt soort van, als we tegemoet worden gekomen in, dan mag er weer gebouwd worden. Dat staat op gespannen voet met elkaar. Dan ben ik een beetje benieuwd, over welke voorwaarden en eisen hebben we het dan, waar we dan met elkaar naar kunnen luisteren?

De voorzitter: Mijnheer Van der Elst.

Inspreker 1: Wat gewoon zo bijzonder is, dat de coalitie, toen het college voorwaardes heeft gesteld, en die voorwaardes blijken gewoon niet ingewilligd te worden. Of tenminste, die zijn niet volbracht in onze ogen. En dan ben ik benieuwd wat de sancties daarvan zijn. Want je stemt ergens voor, op voorwaarde dat. En als die voorwaardes dan niet kloppen uiteindelijk, dan trek je je voorstel toch in, in een normale gang van zaken? Of dan de toezegging of die mee instemmen trek je dan toch in, als ze niet wordt volbracht aan bijvoorbeeld participeren.

De voorzitter: Dank u wel. Het is echt tijd, jongens. Het spijt me zeer. De commissies gaan door. Vandaar dat ik echt ook moet gaan ingrijpen nu. Uw signalen, verhalen, maar ook de oproep is duidelijk, denk ik. Ik zou zeggen, dat is mijn oproep, ga in gesprek straks ook met partijen, met raadsleden, commissieleden. Doe je ding. En ik ga ervan uit dat de partijen misschien dan straks zelf ergens mee kunnen komen. Dank u wel voor uw komst. En neem alsjeblieft je glazen en flesjes mee. En fijne avond allemaal.

5. Vaststellen huisvestingsverordening 2025 – Raadsvoorstel

Voorzitter: Den Heijer Den Heijer
Raadsgriffier: Mevrouw Bronsveld
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Burakçin (GroenLinks)
De heer Van Dam Timmers (CDA)
Mevr. De Groot (Beter voor Dordt)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Van der Net (VVD)
Dhr. Van Pelt (Forum voor Democratie)
Dhr. Safranti (DENK)
Mevr. Schnabel (Partij van de Arbeid)
Mevr. Striebeck (VSP)
Dhr. Uysal (GroenLinks)

Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouder: wethouder W. van der Kruijff

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Weber

Overige aanwezigen: dhr. Van de Burgt

De voorzitter: Goedenavond, dames en heren, jongens en meisjes, welkom bij de commissievergadering van de gemeenteraad van Dordrecht. Ik wil alle raads- en commissieleden van harte welkom heten, ook de heer Burakçin, die nu de zaal binnenkomt stormen. Ik wil de heer Safranti welkom heten. Welkom in ons midden. Ik hoor de mensen op de publieke tribune dat er zelfs aanwezigen uit Den Haag aanwezig zijn. Hoe bijzonder is dat? En natuurlijk alle mensen die vanavond niet naar FC Dordrecht kijken, maar naar deze livestream, ook die mensen wil ik van harte welkom heten. De heer Van de Burgt, zit hier achter mij, voorzitter van de Dordtse Adviesraad Sociaal, ook van harte welkom heten. Voor het verslag is het gebruikelijk dat we onszelf even kort voorstellen, en voor welke partijen we zijn. En zoals een goed gebruik, geef ik de griffie als eerste het woord.

Mevrouw Bronsveld: Corine Bronsveld, commissiegriffier.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer Van der Net: John van der Net, Dordtse VVD.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter voor Dordt.

De heer Uysal: Abdullah Uysal, GroenLinks.

De heer Burakçin: Necdet Burakçin, GroenLinks Dordrecht.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

De heer Weber: Günther Weber, ambtelijke ondersteuning.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff, wethouder.

De voorzitter: Ik ben Rolin den Heijer. Ik mag vandaag de voorzitter zijn. En ik wil uiteraard de heer Günther Weber ook van harte welkom heten. Die was ik zojuist vergeten te vermelden. Waar hebben we het vandaag over? Deze beeldvormende commissievergadering wordt een nadere toelichting gegeven over de huisvestingsverordening, en het proces voor de totstandkoming daartoe. De gemeenteraad heeft een tijdje geleden, op 18 juni, de uitgangspunten voor de herziening van de verordening vastgesteld. Dat kunnen we ons allemaal levendig nog herinneren. En in de bijlage van het raadsvoorstel is uitgewerkt hoe met de vaste uitgangspunten is omgegaan, evenals de moties en amendementen die destijds zijn ingediend en ook zijn aangenomen. Voorafgaand aan deze beeldvormende commissie zijn door verschillende fracties technische vragen ingediend. En deze zijn gisteren beantwoord en ook bijgevoegd bij de stukken. Die kunt u daarbij vinden. En we beginnen vandaag, zoals gemeld, met een inspreker. En daarna volgt de presentatie. En ik wil de heer Van de Burgt van de befaamde DAS graag het woord geven. En de heer Van de Burgt is goed bekend met de gebruiken in dit huis. Hij kan aan die kant aan de tafel plaatsnemen. Maar volgens mij heeft u helemaal geen bordje nodig. Mijnheer Van de Burgt, u doet het helemaal onder uw eigen naam. U krijgt vijf minuten. Gaat uw gang.

Inspreker 3: Voorzitter, dank u wel. Vorig jaar juni heeft Ellen Molenaar, die voorzitter is van de werkgroep wonen van de DAS, ingesproken. Ze zou dat vanavond ook doen, maar door omstandigheden kan dat niet. En ik mag haar vervangen, wat een eer is natuurlijk. Ons advies wat we uitgebracht hebben, is nog niet voorzien van een reactie van het college. Daar hebben we overleg over gehad. Ik zal niet het advies gaan toelichten in spreektijd. U krijgt het advies met een reactie van het college voor de volgende behandeling, de beoordelingscommissie. En dan verwachten wij in feite dat u daar ook zo kennis van neemt. Toch hebben we gemeend één punt nadrukkelijk naar voren te brengen. Niet ingaan op de huisvestingsverordening die voorligt, maar wel willen we een onderwerp toelichten waar allerlei systemen, die in feite regelingen gaan betreffen. Verordening en de beleidsregels gaan een aantal dingen weer regelen, ook om ze te controleren. Maar elke regeling, elke toetsingscommissie, beoordelingscommissie vraagt de nodige professionele inzet. Daarnaast speelt wel de vraag bij ons, regel je via een systeem ook wat je werkelijk wilt bereiken of ontwikkel je een bureaucratie die zijdelings het doel maar bereikt en raakt? Wij richten ons op het inwonersperspectief en het cliëntperspectief. Kijkend naar het komend ravijnjaar, is het 2026, nee, is het 2028, is het nog belangrijker om je af te vragen, wat kost het om weer een systeem op te tuigen? En zal dat in de praktijk ook opleveren wat we willen bereiken? Moet er een commissie komen om de afgesproken criteria te toetsen? We hebben bij deze dingen vaak het idee, zonde van de tijd, en misschien ook wel zonde van het geld. Spreek de doelen af, laat de stakeholders, die bij de huisvestingsverordening van belang zijn, als woningcoöperatie en zorginstelling, samen de criteria afspreken en evalueren. Als doelstellingen gehaald worden, is dat wat je mag verwachten. Zo maak je een lerend proces voor die stakeholders, die actoren steeds in een eigen gezamenlijk proces te evalueren. Daar kun je als lokale overheid van leren. Maar geen commissie die toetst of de bestaande afgesproken criteria functioneren. Wat doet die commissie, namelijk afwijzen, afwijzingen realiseren.

Anders zijn ze ook op papier zinloos, die commissies. Zo'n commissie voegt niks toe, maar vraagt alleen veel energie van professionals voor de aanvragen, die beter dat kunnen doen, wat echt helpt voor de mensen in hun perspectief. Wat in de uitvoering de doelen realiseert, omdat er dan meer uitvoeringscapaciteit is. Dordrecht kent veel groepen die bijzondere aandacht vragen. Hoe graag zouden u en wij tegen al die mensen willen zeggen, we denken aan jullie en zullen jullie in jullie noden van bestaanszekerheid voorzien. Wonen is bestaanszekerheid. In het sociaal domein, bij het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2030 en bij de onlangs vastgestelde Participatiewet in Balans, zien we dat de mens en het geleende vertrouwen centraal worden gesteld. Doe dat ook voor deze groepen Dordtenaren. Zet dat vertrouwen in, want het systeemdenken heeft al veel gemotiveerde uitvoeringen de gordijnen ingejaagd. En er zijn er die een nieuwe carrière zijn gestart buiten de zorg of het sociaal domein. Met de tekorten in zorg en welzijn nu en later een zeer kwalijke zaak. Het vraagt er ook om naar je eigen gemeentelijke organisatie te kijken. Hoeveel ambtelijke inzet is er? Hoeveel capaciteit is er nodig als we een systeem dekken eigenlijk loslaten? En wat kunnen we daar in feite als voordeel zien? Als we kijken naar de landelijke cijfers in venster, zie je dat Dordrecht voor het bestuur 1.415 euro per inwoner uitgeeft. Terwijl het landelijk gemiddelde 727 euro is. Uitgaven zeggen niets. Je moet ze in feite ook genuanceerd bekijken. Maar cijfers vragen wel om er even naar te kijken. En te kijken naar systemen die geld kost en misschien ook wel baten opleveren, waaronder de maatschappelijke baten. En of die in werkelijkheid overeenkomen tussen kosten en batenanalyse. Voor het maken van heldere keuzes staat Dordrecht voor een dubbele opgave. De stad aantrekkelijk houden en verder ontwikkelen voor een breed scala van inwoners en haar van oudsher kwetsbare groep inwoners ondersteunen. Een stad waar leesvaardigheid laag is en heel veel kwetsbare inwoners die zorg vragen. Juist deze groep, ervaren wij, keert zich af van systemen, van stelsels. Ze herkennen zich niet meer in de digitale systeemwereld van ons huidige bestel. Juist deze mensen hebben behoefte aan een professional en ook een ambtenaar, die ze te woord staat en helpt vanuit dat geleend vertrouwen. Dat mensen moeten reageren op woningen waar ze niet voor in aanmerking komen, maar alleen om te laten zien dat ze werkelijk nood hebben. Dit is een systeem met weinig logica, die echt moeilijk uit te leggen is. Alleen maar met veel maatschappelijke inzet en uren te realiseren. Veel fte's moeten worden ingezet om indicaties te verkrijgen. Wellicht zo'n 25 procent van de formatieve inzet bij organisaties en wellicht ook de gemeentelijke organisatie wordt ingezet om systemen te laten draaien. Hier wordt toch geen mens mee geholpen? Indicaties, vergunningen, toetsingscommissies, beoordelingscommissies, ze hebben weinig toegevoegde waarde voor de mensen en hun noden. Behalve dat ze een systeem laten draaien, wat de illusie geeft dat het stuurbaar is. Hoe vaak zien wij, u en wij samen in de voorbeelden dat dat niet functioneert? Daarbij blijkt dat niemand toch verantwoordelijk blijkt voor het systeem. We weten, herstel kost dan weer geld. In werkelijkheid kan niemand die systemen nog goed en verantwoord aansturen. Regels worden bedacht met de allerbeste bedoelingen. Wat we u vragen, is om kritisch te zijn in het optuigen van systemen met allerlei regels, die aan de mens en zijn vraag voor bestaanszekerheid voorbijgaat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank voor uw inspreekbijdrage. Ik zag al tijdens uw bijdrage dat enkele commissieleden het signaal gaf om een vraag te willen stellen. Dat was in ieder geval de heer Uysal, van GroenLinks. Kan ik u als eerste het woord geven?

De heer Uysal: Jazeker. Voorzitter, dank u wel. Dank voor de bijdrage van de spreker. Warm pleidooi voor het loslaten van systeemdenken. En misschien ook een terechte constatering op de regeldruk. Maar de reden waarom we dat doen ... Of laat ik het anders formuleren. We proberen als overheid meer regie te krijgen op de woningmarkt, om meer grip te krijgen op de betaalbaarheid, beschikbaarheid, maar ook juist die kwaliteit van de woningen. Hoe verhoudt zich dat dan, als we regels en systemen loslaten om juist als overheid meer grip te krijgen en onder andere te zorgen voor de bestaanszekerheid van onze inwoners?

De voorzitter: De heer Van de Burgt, gaat uw gang.

Inspreker 3: Voorzitter, wij hebben een overleg gehad, een ambtelijk overleg, waar ook de woningcorporaties en zorgorganisaties bij waren. Wij constateren dat de woning- en zorgcorporaties in feite heel veel samen kunnen. En het vertrouwen in feite aan hen geven om samen de criteria te maken, en samen een proces in te gaan om de doelen te realiseren. Dat zagen wij in feite als een andere mogelijkheid dan in systemen te denken. Geef het vertrouwen aan organisaties. Het is een geleend vertrouwen. Een vertrouwen wat je in feite krijgt en wat je geeft aan elkaar, wat je opbouwt met elkaar. Maar we zagen wel dat dat mogelijkheden zijn die anders zijn dan alles in systemen, controle en regie te zetten. Wij pleiten voor een andere vormgeving van de inzet van de verdeelsystemen.

De voorzitter: Dan zie ik een vraag bij de heer De Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. En dank ook aan de heer Van de Burgt voor het prikkelend betoog. En ik begrijp dat het een kritisch geluid is, ook naar systemen en het optuigen van nieuwe systemen, die misschien de stad en inwoners helemaal niet dienen. En te vragen, helpen ze dan echt? Tegelijkertijd maakt het me ook wel heel erg nieuwsgierig, met ook al uw ervaringen, wat stelt u voor? Want we moeten het doen ook met het stuk wat voor ons ligt, het plan, het voorstel van de nieuwe huisvestingsverordening. En dan ben ik ook benieuwd, welke systemen, om het wat concreter te maken, leest u daar waarvan u zegt, daar maak ik me nu echt zorgen over? Want de systemen zijn tegelijkertijd van alle tijden. En we hebben ze voor een deel dan ook nodig. Maar ik denk te begrijpen dat u een aantal dingen leest waarvan u zegt, daar zit echt specifiek mijn zorg.

De voorzitter: De heer Van de Burgt.

Inspreker 3: Er zit een brede gedachte achter. Als we indicatievrij gaan regelen in het sociaal domein of passend gaan beschikken, dan maak je in feite een onderscheid tussen welke beschikking past. Kun je het beschikkingsvrij doen, moet het een lichte beschikking zijn, moet dat een zwaardere beschikking zijn?

Als Adviesraad hebben we, laten maar zeggen, bij de Visie Sociaal Domein en bij de uitvoeringsprogramma's eigenlijk aangegeven, kijk eens naar beschikkingsvrij. Kijk eens naar verantwoordelijkheid die je teruglegt bij de mensen zelf. En binnen dat denken, past het denken van, moet je een beoordeling van de aanvragen door een team specials laten doen? Die gedachte, team specials, kom je veelvuldig tegen. Maar moet zo'n team specials in feite de beoordeling doen met betrekking tot de aanvraag voor de huisvesting van de mensen die uit huis geplaatst worden, of die uit een zorgorganisatie komen? Je kunt het ook met betrekking tot urgentieverklaringen zien. Dat zijn twee systemen die we gemaakt hebben, die je anders tegen het licht houdt als je de partijen, de actoren in feite vraagt om verantwoordelijkheid te nemen en gezamenlijk een verantwoordelijkheid ervoor te nemen. Het spaart capaciteit uit bij de organisaties, zowel woningcorporaties als bij zorgorganisaties als in de ambtelijke organisatie.

De voorzitter: Dat leidt tot een vervolgvraag bij de heer De Heer.

De heer De Heer: Korte vervolgvraag. Dank ook voor dat meer specifieke punt. Dat helpt mij om dat even iets beter te duiden. Zijn er misschien voorbeelden van gemeenten waarvan u zegt, dat beschikkingsvrije werk of dat wat ik voorsta, daar zien we dat gebeuren of daar is die transitie doorgemaakt en daar komt die inspiratie vandaan? Zodat wij dat ook misschien wat beter kunnen begrijpen.

De voorzitter: De heer Van de Burgt.

Inspreker 3: Ik ken ze niet met betrekking tot huisvesting of wonen. Ik ken ze wel met betrekking tot de beschikking van de Wmo. Een voorbeeld daarvan is Oss, wat een aantal stappen gezet heeft. En u ziet ook dat in de Visie Sociaal Domein een voorzet gegeven wordt om anders met beschikkingen om te gaan. Ik mag u misschien ook herinneren aan de mogelijkheden tot bezuinigingen. De eerste, die status beschikkingsvrij beschikken. De ander is gebiedsgewijs beschikken. De gedachte is gangbaar, maar wil nog niet zeggen dat er hele concrete situaties bij mij bekend zijn.

De voorzitter: De heer Hartmeijer, SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Ik ben de naam kwijt hoor. De inspreker zei ook over kwetsbare groepen.

De voorzitter: Dat is de heer Van de Burgt.

De heer Hartmeijer: Van de Burgt. Welke groepen denkt hij specifiek aan? En waar lopen zij tegenaan?

De voorzitter: De heer Van de Burgt.

Inspreker 3: In de beleidsregels geeft het college ook aan dat er mensen zijn die dak- en thuisloos zijn. Dat er mensen zijn die beschermd wonen of begeleid wonen, en die in feite naar een volgende woonstap gaan. En die bedoel ik in specifieke situaties. We hebben met de woningcorporaties en de zorgorganisaties nogal gesproken over ouderen.

Ouderenhuisvesting is een thema, net zoals jongerenhuisvesting een thema is. De jongeren blijven vastzitten in begeleid wonen concepten, omdat er geen perspectief is dat ze kunnen uitstromen naar een zelfstandig wonen organisatie.

De voorzitter: De heer Katif, van Beter voor Dordt.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. De heer Van de Burgt, ik wil het eigenlijk hebben over de kwetsbare doelgroep en uitstroom opvang. Ik beluister dat, of vanuit de toelichting die u gaf dat er een nieuwe commissie, en dat staat ook in de stukken, wordt opgetuigd om mensen te beoordelen die uit een instelling komen. Mijn vraag is heel kort. Vindt u, in uw hoedanigheid, dat de beoordeling die de commissie zou kunnen doen, dat het bij de instellingen zelf belegd zou moeten worden, ja of nee? Ja, waarom wel? Nee, waarom nee?

De voorzitter: De heer Van de Burgt. En die gaat over zijn eigen antwoord. Gaat uw gang.

Inspreker 3: Kijk, het is duidelijk dat met Housing First maak je een stap. En als je dat Housing First in feite een perspectief wil bieden, inwoners- en cliëntperspectief, waar we van zijn, dan zul je die volgende stap ook moeten zien. Want ze komen uit een zorgsituatie en uit een woonsituatie. En laat de zorgorganisatie en de woningcorporatie dat in feite met elkaar doen. En laat die die vervolgstap zetten. En bespaar in feite een aanvraagprocedure en beoordelingsprocedure.

De voorzitter: Kijk ik de commissie nog een keer rond. Ik had je gezien. De heer Safranti, van de fractie DENK.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Het is eigenlijk niet direct een vraag aan de inspreker, maar meer naar de wethouder, anders het ambtelijke apparaat. Nu dat we het toch over opvang en huisvestingsproblematiek hebben. Als het goed is, hebben we twee jaar terug, even terugdenkend, tien huizen opgekocht om deze mensen, families, gezinnen op te vangen. Ik was eigenlijk ook een beetje benieuwd hoever de stand van zaken hierin is.

De voorzitter: Dat is inderdaad een vraag, niet gericht aan de inspreker. Deze vraag is volgens mij luid en duidelijk gedeeld nu. Er komt zo een presentatie. En wellicht kan daar nog op in worden gegaan. Het is beeldvormend, maar als de heer Van der Kruijff er iets op kwijt wil, dan kan dat altijd nog. Maar laten we nu even zich toespitsen op de inspreker. Dan dank ik u voor uw insprekbijdrage. En dan gaan we door naar de heer Weber, ambtelijke ondersteuning. Wij wachten nog heel even, voordat de presentatie op het scherm staat. De ondersteuning wordt op dit moment ingevlogen. Dan rest mij heel even om een spelregel met elkaar nog hier op te merken. Dat de heer Weber de presentatie toelicht. En dat we die even laten passeren. En dat we vervolgens aan het einde daarvan vragen kunnen stellen. En daar hebben we ruimschoots de tijd voor vanavond. Ik geef het woord aan de heer Weber.

De heer Weber: Dank je wel. We hebben een presentatie gemaakt.

De voorzitter: Ik vraag uw aandacht even voor de presentatie, ook op de publieke tribune alstublieft. Even stilte. Gaat uw gang.

De heer Weber: We hebben een presentatie gemaakt, waarin staat eigenlijk wat we hebben gedaan tot nu toe. Eigenlijk wat we met alle wensen, uitgangspunten, moties en amendementen hebben gedaan. Waar die ook zijn geland in de huisvestingsverordening, of in flankerend beleid. In de stukken zit een tabel. Die licht ik ook aan het einde van de presentatie nog even toe, welke zaken we daadwerkelijk hoe hebben aangepakt. Eigenlijk heel simpel, de eerste sheet is, wat hebben we gedaan? We hebben met negen gemeenten, gemeente Drechtsteden en de gemeenten in de Alblasserwaard, dat zijn Gorinchem en Molenlanden, afstemming gerealiseerd ten opzichte van de nieuwe regeling verlaten opvang- en begeleidingsinstellingen. Dat was eigenlijk een bovenregionale klus. Die hebben we volgens mij succesvol geklaard, maar dat mogen jullie straks bepalen. We hebben de uitgangspunten, zoals die zijn vastgesteld vorig jaar, uitgewerkt in de verordening of in flankerende regelgeving. We hebben regionaal beleidsregels vastgesteld over de uitstroom van de opvang- en begeleidingsinstellingen, inclusief een samenwerkingsovereenkomst, waarin afspraken zijn gemaakt over aantallen en over de verdeling over de regio. Die afspraken zijn gemaakt tussen gemeenten, de corporaties en de zorgpartijen. We hebben de moties en amendementen uit de uitgangspunten verwerkt. En we hebben uiteraard een aantal juridische checks gedaan. We hebben adviesgesprekken en adviesaanvragen gedaan. We hebben ook adviezen gekregen. En we hebben ook inhoudelijke afstemming gezocht met corporaties en met collega's in regiogemeenten. Dat is eigenlijk, het lijkt heel weinig, maar één, twee, drie, vier, vijf puntjes, maar dit is ongeveer bijna een jaar werk. Nu ben ik er. Wat ligt er nu voor? We hebben een nieuwe huisvestingsverordening, met een regionale component. Dat is hoofdstuk 2, de voorrangregeling. We hebben beleidsregels over de regionale uitstroom van opvang- en begeleidingsinstellingen. We hebben nieuwe beleidsregels over omzetting van zelfstandige naar onzelfstandige woonruimte. Wat we ook hebben meegestuurd is een overzichtstabel van uitgangspunten, moties en amendementen. En we hebben vanaf afgelopen donderdag behoorlijk wat technische vragen gekregen. En we zijn ook in staat geweest om die zoveel mogelijk nog te beantwoorden voor vandaag, of gisteren zelfs. Dat is wat er nu voorligt, waar de raad straks over gaat besluiten. En de beoogde ingangsdatum van de nieuwe verordening is in de regio afgestemd, 1 juni 2025. Dat betekent dat we best wel vaart moeten maken om dat voor elkaar te krijgen. Maar ik hoop dat het allemaal zo duidelijk is dat het ook zo gaat gebeuren. Twee vergaderingen. De belangrijkste wijzigingen in de huisvestingsverordening zijn natuurlijk de voorranggrond verlaten instelling ... Die stond in de oude huisvestingsverordening als een van de voorranggronden. Daar is die hele nieuwe regeling voor gemaakt. We hebben geprobeerd de wijziging in de woningvoorraad, dus de woningonttrekking, woningvorming en woningsplitsing ook wat duidelijker te omschrijven. We hebben gemerkt dat toch wel als mensen dingen aanvragen, dat ze de splitsing aanvragen, terwijl ze het eigenlijk over woningvorming hebben. En we hebben geprobeerd om in ieder geval die termen ook goed te omschrijven. We hebben de regels rondom kamerverhuur versoepeld, onder andere de hospitaregeling. En we hebben een extra regel toegevoegd voor eigenaar-bewoners, die bijvoorbeeld een bovenverdieping willen verhuren.

We hebben in plaats van verwijzingen naar bestemmingsplannen naar de juiste artikelen en plekken in de Omgevingswet verwezen. We hebben een experimentenregeling toegevoegd, waarmee de raad kan bepalen voor welke doelgroep we, met behulp van een experimentenregeling, experimenten kunnen doen, binnen de woningvoorraad. En een van de experimenten die we daarin willen plaatsen, is huisvesting van vitale beroepsgroepen. En een ander experiment, waar we ook al de voorbereiding voor hebben getroffen, is een experiment Wonen Eerst. En dat kan ik zo meteen nog wel even uitleggen. En voor de rest zijn het tekstuele kleine technische aanpassingen die we hebben doorgevoerd. Nu zit hij weer. Uitgangspunten die zijn verwerkt. Daar komt hij weer. De regiobinding is opnieuw geformuleerd. We hadden natuurlijk als eis dat als mensen voor voorrang in aanmerking komen dat ze toch wel enige maatschappelijke binding hebben met Dordrecht of de Drechtsteden. Die is opnieuw geformuleerd. De eis om beschikt te hebben over een zelfstandige woning is geschrapt. We hebben een aantal zaken gewoon gecontinueerd, zoals die in de oude huisvestingsverordening stonden, of ik moet zeggen in de huidige huisvestingsverordening staan. Die hebben te maken met de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek, ofwel de Rotterdamwet. De vergunningen voor woningvorming in bepaalde gebieden continueren we ook. Splitsing in appartementsrechten continueren we. De opkoopbescherming en de toewijzing van standplaatsen. Verder was er ook de wens om het gebied waar wonen boven winkels is toegestaan beter te definiëren. Dat hebben we ook gedaan. En we hebben het verhuren van twee kamers mogelijk gemaakt door een hospita. En we hebben ook de definitie van hospitaverhuur vastgelegd in de huisvestingsverordening. We hebben uiteraard die uitgangspunten toen vastgesteld, om ze uiteindelijk ergens te laten landen in de huisvestingsverordening of in flankerend beleid. Een aantal uitgangspunten zijn op een andere wijze meegenomen dan dat we toen hadden vastgesteld. De voorranggrond verlaten instelling, daarvan hadden we gezegd, die willen we eigenlijk uit de huisvestingsverordening halen en daar een aparte regeling voor maken. Dat kan helemaal niet, want de mensen die een instelling verlaten, dat is een verplichte urgentiegroep die in de huisvestingsverordening hoort. We hebben hem wel laten staan. We hebben alleen in de huisvestingsverordening verwezen naar beleidsregels, over hoe we omgaan met instellingsverlaters. We zijn in gesprek met de corporaties, om het aandeel woningen dat wordt verloot te verhogen. De regels voor woningvorming zijn gewoon voortgezet, duidelijker gemaakt en op onderdelen aangepast. Waarvan je eigenlijk kunt zeggen, we hebben ze deels versoepeld. Er is in beleidsregels opgesteld om kamerverhuur meer mogelijk te maken, vooral voor jongeren en studenten. Een verhuurverordening is er nog niet, maar we zijn in een ver stadium dat die in concept er wel ligt. Dat wordt een apart voorstel, buiten de huisvestingsverordening om, ook aan de raad. Nadere regels zijn we mee bezig. En die hebben te maken met die experimentenregeling, waarin we pilots mogelijk maken om leraren, zorgmedewerkers en politieagenten ook daadwerkelijk voorrang te kunnen geven. En het plaatsen van woningen op eigen erf, daar hebben we het over gehad, maar het wordt heel moeilijk om dat in de huisvestingsverordening op te nemen, omdat heel veel zaken daaromtrent vastliggen in het omgevingsplan. We gaan een beleidsregel maken, die het via het omgevingsplan mogelijk maakt om woningen op eigen erf te plaatsen.

Eigenlijk een beetje analoog aan het plaatsen van mantelzorgwoningen, waar gewoon landelijke regelgeving voor is. Komt u maar. Er zijn vorig jaar ook een aantal moties niet aangenomen. De motie Geef dak- en thuisloosheid ... Pardon. Clark.

De voorzitter: Op dit moment valt de presentatie heel even uit. Dat betekent dat de mensen die meekijken het niet meer kunnen volgen. Wat we kunnen doen, is iedereen hem even voor de time being op zijn eigen schermje erbij pakt. De presentatie is gedeeld. En dat Clark for the rescue komt. En dat we ondertussen wel even door kunnen.

De heer Weber: Als iedereen hem op zijn scherm heeft. Ik heb eventueel nog een versie op papier hier. Er waren twee moties niet aangenomen vorig jaar. Magical fingers. Het is ook de pc van Clark. Twee moties zijn niet aangenomen vorige keer. De motie Geef dak- en thuisloosheid geen kans. En de motie Maak een taakstellende limiet voor voorstromers. De moties en amendementen die zijn verwerkt, kunt u zelf lezen, Geen verhuur van bezemkasten, Toeristen zijn welkom en Versoepel de vierkante meter eis bij woningsplitsing. En ook hier zat trouwens een spraakverwarring in. Er wordt eigenlijk bedoeld woningvorming, want woningsplitsing is wat anders. De moties en amendementen die op een andere manier zijn meegenomen, Help studenten en jongeren aan woonruimte, staan in de nieuwe beleidsregel. De motie Aanpassingen in flankerend beleid vraagt aanpassingen in ander beleid. En in het parkeerbeleid is dat bijvoorbeeld al doorgevoerd. De motie Uitbreiding doelgroep verplaatsing van mantelzorgwoningen, dat is plaatsen van woningen op eigen erf, dat gaan we in de nieuwe beleidsregel als buitenplanse omgevingsplanactiviteit vormgeven. De motie Verruim de hospitaalregeling ook in de wijken buiten het centrum, staat in een van de beleidsregels. De motie Meer kansen voor jongeren op de woningmarkt, die vraagt toch om regionale afstemming, omdat een woningmarkt regionaal is en omdat het hele woonruimteverdeelsysteem ook regionaal is. Dat vergt afstemming. De motie Verminder de leegstand, daarvan wordt een aanpak ontwikkeld. Er werd in die motie ook eigenlijk een voorbeeld genoemd van, bijvoorbeeld een leegstandsverordening. Met die leegstandsverordening zijn we ook bezig. Die aanpak wordt ontwikkeld. De motie Meer betaalbare jongerenhuisvesting, die krijgt een plek in de prestatieafspraken die we nu aan het voorbereiden zijn voor 2026 en 2027, met de woningcorporaties. En ook de motie Meer kans voor jongeren, starters en actief woningzoekenden, die vraagt eigenlijk om een systeemverandering van het woonruimteverdeelsysteem. En ook dat vraagt behoorlijk wat regionale afstemming, met Woonkeus en de corporaties en de regiogemeenten. Technische vragen zijn grotendeels, volgens mij allemaal, schriftelijk beantwoord. Dit was de presentatie over de huisvestingsverordening en de weg ernaartoe en waar we nu staan.

De voorzitter: Hartelijk dank. Ondanks alle hobbels die we in de techniek voor je voeten hebben geworpen, is het toch helemaal goed gegaan. Ik doe even een eerste rondgang. Vingers van mensen die vragen willen stellen. Dan begin ik gewoon aan die zijde. En dan komen we aan de andere kant weer terug. De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Ik heb eigenlijk meteen een vraag over die laatste motie, want daar staat inderdaad, we willen naar een systeem waarbij jongeren, starters meer kansen krijgen en actief en gericht zoeken wordt beloond. Maar ik krijg nog niet echt een gevoel van wat er dan veranderd wordt. Was dat daarvoor dan niet zo? Voor mij is het niet helemaal helder.

De voorzitter: Excuus. Eentje voor de orde. Ik denk dat het wel goed is om even alle vragen van die zijde dan te doen. De aftrap is zojuist gedaan. Anders wordt het echt een post '...'. Dat vindt uw partij misschien wel aardig, maar voor ons is dat heel vervelend. Grapje. Wie wilde er nog meer een vraag stellen? De Partij voor de Dieren. Gaat uw gang.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, dank. Ik heb een vraag over de leegstand. Ik zie regelmatig woningen die al een driekwart jaar tot een jaar te koop staan, leeg staan. Kan een vorm van speculatie zijn. Kan ook iets anders zijn. Wordt daar nog iets mee gedaan? De Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk een paar vragen, maar ik neem aan dat daar misschien niet ...

De voorzitter: Beperk het tot twee, dan is het ook nog te doen en kunnen we straks voor de latere ronde nog ...

Mevrouw Schnabel: Helemaal goed. Eerste vraag gaat over de pilot Wonen Eerst. Wordt daar Housing First mee bedoeld? Daar was ik benieuwd naar. De tweede vraag gaat over het voorstel. Daar wordt de handhavingscapaciteit in genoemd, en dat daarop bezuinigd gaat worden. Die bezuiniging staat niet bij de ombuigingen vermeld. Wat is hier de gedachte achter? Even kijken. Dat was even kort.

De voorzitter: Toch nog een toegift van de Verenigde Senioren Partij. Mevrouw Striebeck.

Mevrouw Striebeck: Natuurlijk. Zoals u zei, ik zie ook regelmatig sociale huurwoningen langer leeg staan. Is daar eigenlijk nog een termijn voor, dat iets leeg mag staan? Met zo'n woningnood is dat gewoon zonde van de tijd.

De voorzitter: Jij wilde nog een vervolgvraag op een vraag stellen?

De heer Uysal: Ja, het was in aanvulling op de vraag van de heer Venderbos. Ik denk dat het wel handig is om dat nu even heel kort eraan toe te voegen.

De voorzitter: Plak hem eraan vast.

De heer Uysal: Namelijk over die leegstandsverordening. Want daar staat, u zei dat net ook, we zijn ermee bezig. Maar kunt u dat misschien iets meer duiden en iets meer toelichten? Wat houdt dat in? Er zijn veel leegstandsverordeningen onlangs ingevoerd in diverse gemeenten, Arnhem, Amsterdam, Tilburg, noem het maar op. Ligt het in lijn van die gemeenten?

En in het verleden werd ook gezegd, als reactie op die motie, het kost te veel handhaving en te veel ambtelijke uren. Kunt u daar misschien iets meer op duiden? En wat kunnen we dan echt verwachten?

De voorzitter: Eerste ronde vragen. De heer Weber, gaat uw gang.

De heer Weber: De eerste vraag ging over het woonruimteverdeelsysteem. Wat moet er dan anders? Uit de beschikbaarheidsmonitor blijkt gewoon uit cijfers dat jongeren nauwelijks kansen hebben om op die woningmarkt terecht te komen, in een sociale huurwoning. De kans voor bijvoorbeeld 55-plussers en 65-plussers is ongeveer 5 keer zo groot om een sociale huurwoning te bemachtigen dan voor een jongere. En dat komt, omdat het systeem zegt, om een woning te kunnen krijgen, moet je een lange inschrijfduur hebben. Degene die het langst ingeschreven staat, komt bovenaan en krijgt de sociale huurwoning. Jongeren hebben geen inschrijfduur en komen er niet tussen. Als je naar een ander systeem gaat kijken, dat moet je dan wel regionaal doen en dat moet je met het hele woonruimteverdeelsysteem doen. Dan zou je een systeem moeten creëren waarin jongeren en starters meer kansen krijgen. En hoe je dat precies doet, dat kun je op verschillende manieren doen, maar binnen het systeem zullen er wel een aantal zaken moeten veranderen.

De voorzitter: Korte vervolgvraag.

De heer Hartmeijer: En raakt dat ook aan het idee van meer lotingen toestaan, bijvoorbeeld?

De heer Weber: Dat zou een van de mogelijkheden kunnen zijn. De volgende vraag was van Partij voor de Dieren. Die ziet woningen driekwart jaar leeg staan die te koop zijn. Te koop. Allebei. Maar goed, en er was een vraag over sociale huurwoningen die langer leeg staan, of dat mag? En een vervolgvraag op die leegstandsverordening, wat houdt dat dan in? We hebben laatst in een krantenbericht gezien dat het aantal leegstaande woningen in Dordrecht is toegenomen. En de termijn van driekwart jaar te koop is in deze tijd best wel een termijn die reëel is. Mensen wachten gewoon net zolang totdat ze die hoofdprijs krijgen. De woningen die lang te koop staan, zijn relatief waarschijnlijk ook te duur. Dat is een vrij normale leegstand. Waar ik me wel zorgen over maak, dat is bijna structurele leegstand. En dan heb je het over bijvoorbeeld langer dan een jaar. En daar zijn ook wel panden van. En dat heeft puur een speculatieve grondslag. En daar willen we met behulp van de aanpak van die leegstand, met een leegstandsverordening vooral aan die structurele leegstand iets gaan doen. En wat kun je daar dan aan doen? Je kunt als gemeente een meldingsplicht in het leven roepen. Wanneer panden langer dan een bepaalde periode leegstaan, dat de eigenaar dat meldt. En dat vervolgens de gemeente kan kijken of daar iets anders mee kan. Dat staat dan in zo'n leegstandsverordening. Uiteindelijk willen we gewoon dat panden, en vooral woningen gebruikt worden. Sommige panden staan leeg, omdat de woningen ook deels ongeschikt zijn om in te wonen. We zouden als gemeente ook min of meer kunnen afdwingen dat die panden, als ze zolang leegstaan, geschikt gemaakt worden voor bewoning en dat ze gewoon weer verhuurd worden. Dat soort zaken staat in een leegstandsverordening. En ik ken die leegstandsverordeningen van Arnhem ook.

In die trant zijn we ook bezig met leegstand en met regels daarover. Het zijn wel weer regels, mijnheer Van de Burgt. Maar die heb je gewoon nodig om de leegstand ook aan te pakken. Dan hebben we nog een vraag over Wonen Eerst. Wonen Eerst is niet hetzelfde als Housing First. Housing First wordt hier in de Drechtsteden gebruikt om mensen met behoorlijk wat problemen aan een woning te helpen. Wonen Eerst is een ander principe. Wonen Eerst is het principe dat we mensen die ... Eigenlijk is het een preventieve maatregel, om ervoor te zorgen dat mensen die anders in de opvang terecht zouden komen niet in de opvang terechtkomen. In plaats van dat mensen zich melden bij de opvang, stel je een woning beschikbaar. En een woning is natuurlijk veel goedkoper dan wanneer iemand in de opvang terechtkomt. En we zien nu vaak in de opvang ook best wel wat mensen die helemaal geen andere hulpvraag hebben dan alleen huisvesting. Wonen Eerst is eigenlijk een preventieve maatregel om te voorkomen dat mensen in de opvang terechtkomen.

De voorzitter: Natuurlijk. Vervolg vraag, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. En gelden daar dan ook dezelfde voorrangscriteria voor, of zijn dat dan andere criteria?

De heer Weber: Dat moeten we nog uitwerken, in overleg met de corporaties en eventueel andere partijen die daar ook aan mee willen doen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we nu de overstap maken naar de andere zijde.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, er was nog een tweede vraag.

De heer Weber: Over handhavingscapaciteit was er nog een ...

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Weber: Ik kan daar als ambtenaar niet zo makkelijk een antwoord op geven. Dat doe ik ook niet. Maar het is wel een punt wat in het stuk naar voren wordt gebracht als een mogelijk knelpunt. Als we veel regelingen gaan toevoegen, die moet je ook handhaven. En wij hebben begrepen dat daar nog discussie over is, over of we dat bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid beleggen of dat we dat op een andere manier gaan doen. En ik heb daar het antwoord niet op. Misschien weet jij daar meer van, Wim?

De voorzitter: Het is goed gebruik in de beeldvormende sessie dat de wethouder terughoudend is met beantwoorden van de vragen. Dat komt op een ander moment. Dan zijn we toch bij die andere zijde beland. Ik zie, de heer Safranti is bijna niet meer te houden. Die trapt af. En mijnheer Uysal was al voor gesneakt, die zal de rij sluiten. De heer Safranti, gaat uw gang.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. We gaan deze kant op.

De voorzitter: U heeft enige gelegenheid om wat door te dromen. En u bent straks als derde aan het woord. Gaat uw gang, de heer Safranti.

De heer Safranti: Mijn vraag is simpel, want die heb ik zojuist ook proberen te stellen. Ging met name over die tien woningen. En ik hoor juist weer dat dakloosheid ... En de vraag was meer, dakloosheid, met name voor alleenstaande ouders, anders gezinnen, daar zouden we tien huizen kopen. En ik weet niet wat de stand van zaken is. Misschien dat de ambtenaar daar wat meer over kan vertellen, of daar een andere vorm voor is gekozen, dat kan natuurlijk ook. Dank u wel.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Twee vragen. Ik probeer ze gelijk even samen te pakken. Zijn wel heel verschillend van aard. De eerste is eigenlijk, hoe gaat dit straks te werk? We hebben nu een huisvestingsverordening die voorligt. En ik zie ook die datum van 1 juni voor de regio. Stel dat we straks in de oordeelsvorming en in de raad andere dingen besluiten. Wat betekent dat? Betekent dat dat de wethouder dan met de pet rond moet opnieuw in de regio over aanpassingen die we willen, of andere wensen die we toch mee willen geven of waar een meerderheid van de raad toe besluit? Of zijn er ook onderdelen waar Dordrecht zelfstandig over kan besluiten en zegt, regio, jullie doen het zo, maar wij besluiten voor onszelf om het zo te doen. Hoe verhoudt zich dat tot elkaar? Dat is eigenlijk vraag één. En het tweede zijn die experimenten, want die maken me heel nieuwsgierig, ook wel enthousiast, dat ik denk, wat mooi dat dat ook kan. Dat dat expliciet ook staat vermeld als nieuwe artikelen over mogelijkheden voor experimenten. Hadden we dat in het verleden dan niet, of is dat iets nieuws wat is ontstaan? En dan specifiek over het Wonen Eerst, wat net ook werd genoemd. Verhoudt zich dat ook enigszins tot die zorg, die ook wel uit de stad is genoemd door verschillende partijen en groeperingen die zeggen, die weigeringsgrond van dat artikel 2.1.5, waarin ook wordt gezegd, als je geen vaste woon- of verblijfplaats hebt, dan geen toegang tot de voorrangregeling. Hangt dat met elkaar samen? En zou daar alvast wat meer over kunnen worden gedeeld? Want aan de ene kant zou het kunnen dat daarvan wordt gezegd, dat lees je daar straks in terug, in zo'n experiment. Maar we hebben wel nu te besluiten over deze huisvestingsverordening. Ik zou het fijn vinden om daar toch iets meer over te horen, nu al.

De voorzitter: Dank de heer De Heer. De heer Van der Net, gaat uw gang.

De heer Van der Net: Dank u wel, voorzitter. Waar we met name naar zitten te kijken, is ook wel de druk natuurlijk die de voorrangregeling geeft op de totale woningvoorraad. En ik heb hier de brief met de antwoorden. Heel wat fracties hebben daarnaar gevraagd. Bijna de hele oppositie, zo te zien. Maar die geven dan wel weer dat ongeveer 43 procent toegewezen wordt aan voorranggevallen. Nu staan er wel aantallen van hoeveel er met voorrang zijn toegewezen. Maar mijn vraag is, is dat dan ook gewoon eenvoudig uit te splitsen naar de diverse doelgroepen? Ik hoef dat niet nu te hebben, maar dat dat wel ook naar ons toe kan komen. Ik zie hier bijvoorbeeld, in 2024 zijn er 1.090 huurwoningen vrijgekomen. En dan zijn er 467 aan voorranggevallen toegewezen. Het zou mij inderdaad wel handig lijken om een splitsing te krijgen, voorzitter.

De voorzitter: Dank, de heer Van der Net. De heer Katif.

De heer Katif: Voorzitter, dank u wel. Ik heb een vraag ten aanzien van kamerverhuur en de gemeentelijke verantwoordelijkheid. In uw presentatie had u het ook over de ruimte die wordt geboden om kamers te verhuren in eigen woningen. Ik vraag me af of u het eens bent met mij dat de verantwoordelijkheid voor de betaalbare woningruimte deels verschuift van de gemeente naar de burger? En het lijkt mooi dat je zonder vergunning twee kamers kunt verhuren. Maar welke ondersteuning krijgen inwoners die dit overwegen, bijvoorbeeld op het gebied van juridische, fiscale risico's? Want ik bedoel, als je gaat huren, dan heb je allerlei knowhow nodig om ... Moet je het opgeven, enzovoort. Hoe denkt u te voorkomen dat deze regeling vooral op papier mooi klinkt, maar in de praktijk nauwelijks benut wordt, omdat inwoners dat niet aandurven? Want uiteindelijk maak je een regeling, omdat je graag iets wil stimuleren en niet laten stagneren. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank, de heer Katif. Kan wel. De heer Uysal. De heer Katif, kunt u uw microfoon ...

De heer Katif: Sorry.

De voorzitter: En de heer Günther, ook microfoon alstublieft uit. De heer Uysal, gaat uw gang.

De heer Uysal: Nu werkt hij wel. Dank u wel, voorzitter. Ik heb meerdere vragen, maar ik begin met twee vragen over weigeringsgronden van splitsingsvergunning. Is heel specifiek. Nu gaat het erom, artikel 3.3.4 heeft als doel om te voorkomen dat bestaande sociale huurwoningen worden gesplitst als ze dan worden aangeboden, als de huurprijs gelijk of lager is dan de huurprijsgrens. En kan dat ook niet averechts werken? Kan dat dan ook niet stimuleren dat juist de huurprijzen hoger worden? Dat is vraag één. En heel die paragraaf 3.3 is bedoeld over tegengaan van splitsen van sociale huurwoningen, maar dat staat er niet zo expliciet in. Heeft dat ook een betekenis? Is dat daarmee voldoende gewaarborgd? Of hoe kunnen we dat verder waarborgen als dat dan niet zo is? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank, de heer Uysal. Ik merk op dat de heer Van Dam Timmers zojuist de zaal ook binnen is getreden, en aangesloten is bij deze commissie. Ik stel voor dat hij heel even op adem komt. En dan doen we eerst de beantwoording. En als de heer Van Dam Timmers daarna nog een vraag wil stellen, is hij uiteraard in de gelegenheid. De heer Weber, gaat uw gang.

De heer Weber: Beginnen we bij de vraag over die tien woningen. Wat is daar de stand van zaken van? Voor zover ik weet, staan die woningen in Gorinchem, en is daar de opvang voor gezinnen met kinderen geregeld. Die woningen staan niet in Dordrecht. Die staan in Gorinchem, in de woonregio.

De heer Safranti: Maar hebben wij ze gekocht of niet? Want we zouden toen 3 miljoen gaan betalen daarvoor.

De heer Weber: Dat weet ik niet.

De voorzitter: Ik heb niet het idee dat we hier een heel veelomvattend antwoord nu op gaan krijgen. Misschien kan daar schriftelijk op teruggekomen worden. Daar kan je ook gewoon meer mee. De heer Weber, gaat u vooral verder.

De heer Weber: De eerste vraag van de heer De Heer over de regio. Als er op 1 juni dan besloten wordt om dingen anders te gaan doen. We hebben maar 1 regionale paragraaf. Dat is hoofdstuk 2, de voorrangsregeling. Als we besluiten om daar wijzigingen in aan te brengen, dan moeten alle andere gemeenten daar ook dezelfde wijzigingen in aanbrengen. Want het kan niet zo zijn dat je in 1 woonregio voor een inwoner van Hendrik-Ido-Ambacht andere regels hebt dan voor mensen in Dordrecht. Als het gaat om de lokale paragrafen, zoals wijzigingen in de woningvoorraad of andere lokale paragrafen, dan is het aan de raad om daar iets mee te doen. Ik hoop het natuurlijk niet. Eigenlijk die regionale paragraaf, dat wordt heel erg ingewikkeld als we daar nog iets inhoudelijks willen wijzigen. Alleen hoofdstuk 2. Dan het experiment Wonen Eerst. De vraag was, daar wil je iets meer over weten.

De voorzitter: Misschien helpt het als de heer De Heer hem nog toelicht?

De heer Weber: Ja.

De voorzitter: Kort dan, want de vorige keer was het wel heel uitgebreid.

De heer De Heer: Was die uitgebreid?

De voorzitter: Ja.

De heer De Heer: De komma's. Ik was inderdaad benieuwd of daar al wat meer over gedeeld kan worden, omdat ik inderdaad benieuwd ben hoe dat straks in zijn werk gaat. Want er wordt gezegd, dat zit er nu nog niet in, dat gaan we uitwerken. Maar tegelijkertijd maakt het nieuwsgierig, omdat een aantal van de zorgen die onze fractie heeft zich daar mogelijk toe verhouden. Het zou fijn zijn.

De voorzitter: Helder.

De heer Weber: We zijn in gesprek met de woningcorporaties, en vooral met Trivire. Trivire wil zelf ook met een soort van Wonen Eerste traject gaan starten. Het eerste gesprek heeft plaatsgevonden. We weten nog niet om hoeveel woningen het zal gaan. We weten ook nog niet precies voor exact welke doelgroep het zou moeten ... Want waarschijnlijk zal het aantal niet tegemoetkomen aan het aantal daklozen dat een woning wil in Dordrecht. Maar we hebben wel met onder andere de Verandergroep Woonregels gesproken. En ook binnen die groep was er wel een lichte wens om vooral geen kinderen op straat te krijgen. In eerste instantie zal dat experiment zich gaan richten op gezinnen met kinderen. Meer kan ik er eigenlijk nog niet over zeggen.

De heer De Heer: Korte vervolgvraag, voorzitter.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: En dit gaat wel specifiek over Dordrecht? Dit specifieke onderdeel, het Wonen Eerst, gaat echt over Dordrecht, is niet een onderhandeling met de regio?

De heer Weber: Nee, de experimentenregeling is ook alleen in Dordrecht en Sliedrecht.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, zit uw vraag ook op dit punt, of zullen we hem later even ... De heer De Heer, is het voor u zo voldoende? Ja. De heer Weber, gaat uw gang.

De heer Weber: De volgende vraag ging over de druk op de totale woningvoorraad. En de vraag of dat uitgesplitst kan worden in doelgroepen. Dat kan. We hebben een beschikbaarheidsmonitor, waar die uitsplitsing al in staat. En die stond bij een van de stukken als bijlage. En die 43 procent van het afgelopen jaar werd voornamelijk veroorzaakt door een enorme hoeveelheid mensen uit herstructureringsgebieden, herstructureringskandidaten. Sloop-nieuwbouw.

De heer Van der Net: Sloop-nieuwbouw? Dat is natuurlijk wel een verschil.

De heer Weber: Dat was veruit de grootste groep.

De heer Van der Net: Maar goed, dat is een voorrangsregeling. Nu begrijp ik het.

De heer Weber: Maar die uitsplitsing die kunnen we maken, of kopiëren uit de beschikbaarheidsmonitor. Dan de vraag van mijnheer Katif over kamerverhuur. In hoeverre inwoners van Dordrecht juridisch en fiscaal ondersteuning kunnen krijgen en hoe eigenlijk het college denkt te voorkomen dat daar problemen ontstaan? Deze versoepeling van kamerverhuur heeft de raad zelf besloten, bij die uitgangspunten. Wij maken de randvoorwaarden in deze huisvestingsverordening zo dat het mogelijk is. Waar we geen rekening mee houden, is met zaken waar we helemaal geen invloed op hebben. Want we hebben geen invloed op fiscale wetgeving en op allerlei andere zaken die daarmee te maken hebben. Wij maken het puur fysiek mogelijk om extra kamers te verhuren, that's it, met deze huisvestingsvoorziening.

De voorzitter: De ondersteuningsvraag die de heer Katif daarbij stelde, dat zit daar niet bij?

De heer Weber: Nee, in de huisvestingsverordening zit dat er niet bij. Kijk, uiteraard we hebben ook nog onze gemeentelijke Dordrecht website, waarin we mensen wel wegwijs maken en enigszins inhoudelijk kunnen ondersteunen. De website over kamerverhuur zal wel veranderen. Als de huisvestingsverordening is vastgesteld, zal die website ook aangepast moeten worden, want daar staat de oude regeling nog in.

De voorzitter: Ik zie geknik.

De heer Weber: Ik weet niet of het knikken of schudden was.

De voorzitter: We gaan gewoon door.

De heer Weber: Dan de vraag van GroenLinks over die splitsingsvergunning. Dit artikel staat al heel lang in de huisvestingsverordening, en hebben we eigenlijk niet veranderd. En ik was even kwijt wat precies de vraag was.

De voorzitter: Dat kan de heer Uysal kort en puntig opnieuw duidelijk maken.

De heer Uysal: Voorzitter, dat ging om de splitsing van sociale huurwoningen tegen te houden, doordat de huurprijs gelijk of lager moet zijn dan de huurprijsgrens. Maar dan kan het toch een stimulans zijn voor verhuurders om de prijs boven de huurprijsgrens te laten komen?

De heer Weber: De hele voorwaarden voor splitsing zijn gebaseerd op het feit dat een heel pand met meerdere woningen, waar huurwoningen in zitten, gesplitst wordt, zodat de individuele woningen verkocht kunnen worden. Als zo'n pand bestaat uit huurwoningen die betaalbaar zijn en het wordt alleen maar gesplitst om te kunnen verkopen, we willen niet dat er heel veel huurwoningen verdwijnen. Dat staat in dat artikel. Het is ter voorkoming van dat er huurwoningen, die betaalbaar zijn, zomaar verdwijnen door middel van splitsing en verkoop van die woningen.

De voorzitter: Bent u door de beantwoording van alle vragen heen? Volgens mij wel. Dan zie ik dat dat leidt tot een vervolgvraag. En ik had mevrouw Schnabel ook nog op de achterhand zitten. En ik geef de heer Uysal als eerste het woord.

De heer Uysal: Geen vervolgvraag. Nog een vraag, dat was een aanvullende vraag op de vraag die ik net had gesteld. Namelijk dat de hele paragraaf gaat om splitsingen van sociale woningen tegen te gaan. Maar sociale huurwoningen wordt niet expliciet genoemd. En ik was gewoon even benieuwd naar de reden daarvan.

De voorzitter: De heer Weber.

De heer Weber: Het gaat niet zozeer om sociale huurwoningen, maar het gaat om betaalbare huurwoningen.

De heer Uysal: Daar valt dan ook ... Inderdaad, sociale huurwoningen. Duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een vraag over de hospitairegeling. Want ik lees, en misschien heb ik eroverheen gelezen, in de beleidsregels niet de uitwerking over hoe die motie van de hospitairegeling dan uitwerking krijgt in de wijken, waar de motie eigenlijk toe opriep. En ik probeer het nu heel technisch, maar mocht het niet technisch zijn, hoor ik dat graag. Als we gaan bezuinigen op de handavingscapaciteit, wat voor gevolgen heeft dat dan met betrekking tot deze motie?

De voorzitter: Ik geef de heer Weber wat bedenktijd, want ik zag dat de heer Hartmeijer ook nog een vraag wilde stellen.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, nog een vraag over het beleid wonen boven winkels. Ik zie dat de Voorstraat beperkt is tot alleen het kernwinkelgebied. Ik vroeg me af waarom niet de hele Voorstraat is aangemerkt?

De voorzitter: Wonen boven winkels op de gehele Voorstraat, waarom niet? Ik zie zo zachtjes aan toch weer wat vingers komen. Ik denk dat ik toch nog even een knip zet nu. Het blokje is bijna vol. Doet u eerst de beantwoording maar, dan doen we daarna de andere vragen.

De heer Weber: Dat kan ik gewoon nu niet beantwoorden, omdat ik niet precies weet welke handhaving we wel of niet kunnen verwachten bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. En dat is iets waar we later op terug kunnen komen. We kunnen het wel uitzoeken en daar een antwoord op proberen te geven. Deels is die misschien politiek. Het is niet echt een volledig technische vraag. Ik stel voor dat we daar later op terugkomen.

De voorzitter: Op zich, de effecten van een voorgenomen bezuiniging, waar in het stuk over gerefereerd wordt, is zuiver gezien een technische vraag. De vraag is alleen of we dat nu beantwoord krijgen. En ik denk dat we daarin misschien, ook richting de ombuigingsopgave die er straks ligt ... Misschien zit die daar ergens wel tussen. Weten we niet. Misschien zit hij nog ergens achter. Weet je ook niet. Maar het zou goed zijn om daar een technische vraag nog over te stellen, zodat er misschien later op gereageerd kan worden. Is dat een idee, mevrouw Schnabel?

Mevrouw Schnabel: Als daar beantwoording op kan komen, heel graag.

De heer Weber: En die andere vraag, volgens mij staat er in de huisvestingsverordening dat elke eigenaar twee kamers zou mogen verhuren. Dat betekent ook dat een hospita twee kamers mag verhuren. En dat geldt voor heel Dordrecht.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Maar de motie roept echt specifiek op om buiten het centrum ook in de wijken te gaan kijken. En dat is niet terug te lezen in de huisvestingsverordening of in de ...

De heer Weber: In de hospitaregeling uit te breiden ook naar andere wijken buiten het centrum. Volgens mij hebben we dat gedaan in deze ... Dat mag in heel Dordrecht. Dat hebben we gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel. Uw microfoon.

Mevrouw Schnabel: Excuus.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Het zat voor de laptop. Dan heb ik dat over het hoofd gezien. Dan staat dat in de beleidsregels?

De voorzitter: Microfoon.

De heer Weber: Ik heb de huisvestingsverordening hier liggen. Ik kan u zo aanwijzen waar het staat.

De voorzitter: Ik vermoed dat dat zomaar in de coulissen zo gaat gebeuren. Er waren nog wel wat meer vragen gesteld.

De heer Weber: Waarom niet de hele Voorstraat? We hebben gemerkt, en dat hebben we in de praktijk gewoon gemerkt, dat in het kernwinkelgebied liggen ook een heleboel panden waar je woningen in zou kunnen maken, die veel groter zijn dan 40 vierkante meter, met een buitenruimte. En dat zijn dan vaak de wat nieuwere panden, waar je appartementen in kan maken. En de regeling, heb ik nagevraagd, was ooit bedoeld om vooral wonen boven winkels en op kleine winkels, dat zijn vaak ruimtes die nu niet als woning gebruikt worden, maar als magazijn of als opslag, om daar woningen in te maken. En de ruimte boven die kleinere winkeltjes, de echte oude Voorstraat en een aantal zijstraten, is niet zodanig dat je daar aan 70 vierkante meter kan komen voor een woning. Vandaar dat we het gebied hebben beperkt tot een deel van de Voorstraat en een aantal zijstraten. Wetende dat daar juist die pandjes staan waar in principe boven winkels gewoond kan worden. Maar wat we willen voorkomen, is dat de V&D of de C&A boven op hun gebouw allemaal units van 40 vierkante meter tegen een grote huur gaan zetten. Dat zijn wel aanvragen die zijn binnengekomen. We hebben in de praktijk gewoon gezegd, deze regeling was ooit bedoeld om wonen boven winkels mogelijk te maken voor de oudere panden. En daar is het voor bedoeld. Vandaar ook die begrenzing.

De voorzitter: De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Mijn vraag ging natuurlijk wel specifiek over de Voorstraat. Dat bedoelde ik eigenlijk. Kan ik het zo concluderen dat die andere gebieden in de Voorstraat, daar is die behoefte niet, want daar zijn eigenlijk al woningen? Daar hoeft je eigenlijk niet heel veel meer mee te doen.

De heer Weber: In andere gebieden is het mogelijk om grotere woningen ook te maken.

De voorzitter: Dan was er nog een aantal vragen. Ik zag de heer Venderbos. En dan gaan we die lijn weer terug. Gaat uw gang, de heer Venderbos.

De heer Venderbos-Lambinon: Dank u wel. We hebben een aantal technische vragen gesteld over onzelfstandige woonruimtes. Als antwoord is gekomen dat de vragen uitgezet zijn aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. En zo snel mogelijk, zodra ze binnen zijn, krijgen we dan die antwoorden. Is er misschien uit ervaring te zeggen hoelang dit kan gaan duren?

De voorzitter: Hier wordt buiten de microfoon om gezegd dat het antwoord nee is.

De heer Weber: Het korte antwoord is nee. En ik kan ook wel uitleggen waarom. Eigenlijk is het hele gebied waar die quoterings voor kamerverhuur geldt ingedeeld in clusters van 150 woningen. En elke keer wordt er binnen die clusters gekeken hoeveel panden, die geschikt zijn als woning, er al gesplitst zijn in kamers of waar al kamers gevorderd zijn, en hoeveel er volgens de quoterings dan nog bij kan komen? Dit hele gebied bestaat uit duizenden woningen. Je moet in elk cluster gaan kijken. Dat is gewoon heel veel werk. Ik weet ook niet hoelang het duurt. En ik weet ook niet of OZHZ überhaupt daarop een antwoord kan geven. We gaan ons best doen.

De voorzitter: Dan gaan we naar de andere kant. De heer De Heer heeft aangegeven een vraag te hebben.

De heer De Heer: Ik heb er wel meer dan één, voorzitter. Maar ik zal ze kort proberen te houden.

De voorzitter: Dat kunt u.

De heer De Heer: De eerste gaat over die nieuwe beleidsregels. Eigenlijk meer een hele technische vraag. Hoe werkt dat precies? Want we stellen straks een verordening vast, maar ik zie ook dat er twee nieuwe beleidsregels worden gepubliceerd vanaf datum 15 april dit jaar. Het lijkt dat die dan al zijn ingegaan. Daar besluiten we straks ook niet meer over. Dat is dan eigenlijk de vraag. Tweede vraag is, wij hebben een regio waar ik de Hoeksche Waard niet bij lees. Ik was even benieuwd, hoe is dat ontstaan? Want bij heel veel andere regio's samenwerkingen, bijvoorbeeld DG&J, hebben we dat wel. Daar was ik even benieuwd naar. Derde vraag. Even kijken. Dat gaat over de uitvoering woonruimteverdeling. Daar waren wat technische vragen ook over beantwoord, dat we daar niet bij betrokken zijn geweest, bij de vorming daarvan, voor 2025. Daar denk ik in te lezen dat dat inderdaad ... Dat is in ieder geval gebeurd, ook met onvrede van de gemeente zelf. Maar voor 2026 moet dat dan wel gebeuren, wat ik begrijp. Hangt dat dan ook samen met bijvoorbeeld de motie die wij hebben ingediend, die is aangenomen, over meer loting voor jongeren? Wordt dat een gesprek wat moet worden gevoerd voor 2026? Dat is de derde dan. En de laatste is over toch dat experiment nog even, waar net wat over werd gedeeld, dat Wonen Eerst, bijvoorbeeld. Komen wij daar als raad ook nog in positie? Want nu wordt er kort gedeeld, artikel experimenten. En er is ruimte voor. En dat wordt uitgewerkt. Komt dat nog naar ons ook om mee in te stemmen, of nog kaders in aan te geven, of komt dat meer ter kennisgeving naar ons toe? Dank u wel.

De voorzitter: Keurig. De heer Van der Net.

De heer Van der Net: De cijfers kunt u vergeten. Die heb ik net zelf even heel snel gevonden in de stukken. Excuus voor die vraag. Waar ik wel constant naar op zoek ben, je hebt natuurlijk een aantal voorrangregelingen, maar wie gaat er nu voor binnen de voorrangregeling? Hoe is die verdeling dan eigenlijk op dat punt? Kan daar nog een korte uitleg over komen? Ik bedoel, er zijn een aantal voorrangregels.

En de ene komt uit een instelling en de andere uit de gevangenis en de andere is een statushouder. En op grond waarvan worden dan die woningen verdeeld?

De voorzitter: Ik zag een vinger bij de heer Uysal. Ik weet niet of de heer Katif nog een vraag had? Nee. De heer Uysal, gaat uw gang.

De heer Uysal: Voorzitter, twee vragen over woningvorming door eigenaar-bewoners. Allereerst, als eigenaars besluiten om hun woning te verbouwen, dan moet die woonruimte voldoen aan een minimale woonoppervlakte van 70 vierkante meter. En de nieuwe, extra gecreëerde woning moet voldoen aan de eis van 45 vierkante meter, was het. Vanwaar die concrete specifieke cijfers, getallen? Kan het ook 50 vierkante meter zijn of 80, of nog kleiner? En mijn tweede vraag, voorzitter, is dat de eigenaar-bewoner die zijn woning verbouwt zelf moet aantonen dat hij minimaal 5 jaar op dat adres heeft gewoond. En vanwaar, ook weer dezelfde vraag, die 5 jaar?

De voorzitter: Volgens mij hebben we daarmee alle vragen gehad. Dan geef ik u het woord, de heer Weber. Gaat uw gang.

De heer Weber: De vraag over de beleidsregels van 15 april snap ik niet helemaal. Zijn die 15 april al vastgesteld? Vastgesteld op 15 april?

De voorzitter: De heer De Heer, kunt u dat met de microfoon opendoen?

De heer De Heer: Excuus.

De voorzitter: De heer De Heer, licht zijn vraag wat toe. Gaat uw gang.

De heer De Heer: Als ik de beleidsregels doorneem en ik scrol naar beneden, dan zie ik daar staan, aldus vastgesteld in een vergadering van dinsdag 15 april.

De heer Weber: Ze zijn natuurlijk niet vastgesteld. Ik denk dat die datum bij de formele beleidsregels nog aangepast moeten worden.

De heer De Heer: Precies.

De heer Weber: Ik denk niet dat we die beleidsregels hebben vastgesteld.

De heer De Heer: Dat is verwarrend, want dat staat onder beide stukken van wel.

De heer Weber: De bedoeling is dat die beleidsregels tegelijkertijd worden vastgesteld met de huisvestingsverordening.

De heer De Heer: Dat verklaart. Dank.

De heer Weber: Waarom niet de regio Hoeksche Waard? Dat komt, omdat wij al een behoorlijke tijd een samenwerkingsverband hebben op het gebied van wonen en zorg en wonen en kwetsbare groepen, met de regio Alblasserwaard. Want als je de Hoeksche Waard er ook bij zou pakken, dan moet je ook Goeree-Overflakkee erbij pakken.

En dat is wel de regio Zuid-Holland Zuid, maar de zorgregio, zoals we die hebben gedefinieerd en zoals we ook al samenwerken een tijdje, is Drechtsteden en Alblasserwaard. Het is gewoon in het verleden zo gegroeid. Dan die uitvoering richtlijnen woonruimteverdeling zijn inderdaad door het bestuur van Woonkeus vastgesteld. We zijn in gesprek met Woonkeus en de corporaties om daar een rol in te krijgen. En de corporaties en Woonkeus staan ook wel open voor het feit dat we als gemeente daar meer invloed op willen uitoefenen. En ook dat is in het verleden zo gegroeid, omdat er best wel zaken zijn die in die uitvoeringsrichtlijnen staan, die dingen raken die ook in de huisvestingsverordening worden vastgesteld. Het zou fijn zijn als dat een beetje samengaat. Daarover zijn we sowieso al in gesprek, zowel met de corporaties als met het bestuur van Woonkeus. Dan de rol van de raad bij experimenten. Er staat een regeltje in de experimentenregeling, en volgens mij is dat de laatste regel. En dat is dat de gemeenteraad bepaalt waarover experimenten gaan lopen. En vervolgens gaat het college het uitwerken. En die zal ongetwijfeld ook wel terug moeten op het moment dat het uitgewerkt is.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Sorry, ik stel toch nog even een vervolgvraag hierover, omdat het mij nu nog niet helemaal duidelijk is. Ik lees inderdaad, de raad stelt de doelgroep voor een experimentenregeling vooraf vast. Maar ik hoorde wel iets over twee soorten experimenten die al werden genoemd. Eerder werd al genoemd voor de leraren en agenten en de andere, Wonen Eerst. Ik begrijp dat dat wel op een later moment dan nog naar de raad komt om vast te stellen?

De heer Weber: In principe, volgens mij die leraren, agenten zijn al ooit in het verleden een keer ...

De heer De Heer: Die wel. Ik stel inderdaad voor de zekerheid vast ...

De heer Weber: Wonen Eerst. Kijk, op het moment dat de raad zegt, wij willen een regeling voor mensen die dakloos dreigen te raken of dakloos zijn, die alleen een huisvestingsvraagstuk hebben, dan is dat een doelgroep die de raad vaststelt. En vervolgens komt er een experiment Wonen Eerst, waarin we dat ook gaan doen.

De voorzitter: U vervolgt uw betoog, de heer Weber.

De heer Weber: De vraag over voorrang binnen de voorrangsregeling komt mij heel bekend voor. Die is volgens mij een paar jaar geleden ook al gesteld. Er is geen voorrang binnen de voorrangsregeling. Kijk, elke woning die vrijkomt, daar wordt afgewogen van, we hebben een geschikte woning voor een statushouder en er moet een statushouder gehuisvest worden op dat moment. Uiteindelijk bepaalt de woningcorporatie zelf naar wie die woning gaat, binnen de kaders die er binnen de voorrangsregeling zijn gesteld. Er is geen prioriteit binnen de voorrangsregeling. Het is niet zo dat iemand die een instelling verlaat, voorgaat op een statushouder of andersom. Het is iedere keer een afweging die gemaakt wordt op het moment dat er een voor die doelgroep geschikte woning vrijkomt.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Van der Net daar een vraag over heeft.

De heer Van der Net: Voorzitter, ik begrijp wel natuurlijk dat je moet gaan kijken, dit is een woning voor vier mensen, dat je dan kijkt naar een gezin met twee kinderen. Maar dan blijft toch altijd de vraag, een woningcorporatie maakt dan blijkbaar daar een keuze in. En dan denk ik, dat vind ik toch wel complex om de keuze voor zo'n woning en naar wie die gaat dan bij een dergelijke organisatie neer te leggen. Want dat zegt u toch?

De voorzitter: En nu maakt u er een technische vraag van, toch of niet?

De heer Van der Net: De technische vraag is gewoon aan mijnheer, klopt het inderdaad dat woningcorporaties daar gewoon een eigen beleid in hebben?

De heer Weber: Binnen de kaders van de voorrangsregeling hebben ze daar ... De afweging maken ze zelf.

De voorzitter: Jijzelf? Zullen we het op het einde even doen, als de heer Weber klaar is? Ja. Gaat uw gang, de heer Weber.

De heer Weber: De vraag over woningvorming door eigenaar-bewoners. Waarom die 70 vierkante meter en waarom die 45? Die 45 vierkante meter stond ook in de motie, waarbij woningvorming, kleinere woningen zouden gevormd kunnen worden. Daar maken we nu voor eigenaar-bewoners de mogelijkheid voor. En die 5 jaar ergens gewoond hebben, is analoog ook aan de opkoopbescherming. Als je een woning koopt en je hebt daar 4 of 5 jaar in gewoond, dan mag je die woning wel verhuren. Dan valt die niet meer onder de opkoopbescherming. En deze regeling is eigenlijk analoog daaraan. Want wat we willen voorkomen, is dat mensen woningen gaan kopen om ze vervolgens te verbouwen en 45 vierkante meter te gaan verhuren. Met het doel om ze te gaan verhuren. Vandaar de eis, je moet er eerst 5 jaar zelf gewoond hebben. Ik zou bijna zeggen, dan ben je een beetje gewend aan het feit dat die woning zo is. En dan kun je ook met betere ideeën komen.

De voorzitter: Toch een vervolgvraag bij de heer Uysal.

De heer Uysal: En dat ziet toe op mijn eerste vraag, voorzitter. Want ik snap de eis wel van 45 vierkante meter voor die nieuwe extra woning die gecreëerd wordt. Maar die 70 vierkante meter blijft wel gehandhaafd. En we hebben algemene regels voor woningvormen, daar staat die ook in. En we hebben ook regels voor woningvorming door eigenaar-bewoners. En daar zie je die minimale eis van 70 vierkante meter ook in terugkomen. Is dat een hard gegeven of kan daar ook afgeweken van worden?

De heer Weber: Kijk, in principe kan er altijd afgeweken worden via de hardheidsclausule. Als het technisch niet mogelijk is om zo'n woning te creëren, dan kan een aanvrager altijd vragen om gebruik te maken van de hardheidsclausule. Waarom die 70 vierkante meter? Omdat we in Dordrecht eigenlijk al heel veel kleine woningen hebben en er steeds meer grote woningen verdwijnen. En 70 vierkante meter is eigenlijk al niet zo heel erg groot.

Vandaar dat we toch de woning die overblijft voor de eigenaar-bewoner, daar toch de eis van 70 vierkante meter hanteren. Want anders krijg je ook wellicht weer situaties dat mensen genoeg nemen met zichzelf voor 30 vierkante meter. En dan hebben ze nog een klein zoldertje van 30 vierkante meter. En dat willen ze dan ook nog gaan verhuren. Weet je, het is gewoon een grens of een richtlijn van, 70 vierkante meter vinden we nog een woning waar een gezin in zou kunnen wonen. Kleiner eigenlijk niet meer.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel had nog een vraag.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Ik lees in de huisvestingsverordening, onder het kopje gebiedsbepaling, dat daar inderdaad een aantal wijken staan. Maar de wijken die daar niet in genoemd worden, zijn Wielwijk, Crabbehof, Dubbeldam, Stadspolders en Sterrenburg. Wat is daar de keuze achter?

De heer Weber: Welk artikel is dat?

Mevrouw Schnabel: Dat is artikel 3.2.2.

De heer Weber: Dat is een artikel dat gaat over woningvorming. En de vergunningplicht geldt alleen in die gebieden. En buiten die gebieden geldt die vergunningplicht niet.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. En wat is daar de reden achter?

De heer Weber: Wat is daar de reden achter? Ik heb geen idee. Dit stond al in de huisvestingsverordening, in de vorige, en die daarvoor. Waarschijnlijk hebben we in die wijken geen problemen met excessen ten aanzien van woningvoorraad.

De voorzitter: Dit zou op een aantal punten schriftelijk ook teruggekomen worden. Ik stel voor dat we deze meenemen in de veeg. Dan zie ik toch nog een vinger. Dat is een hardnekkige hoek hier. Nee hoor. We hebben nog de tijd. De heer De Heer, stelt u vooral uw vraag.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Even kijken. Nog een vraag over de nieuwe beleidsregels over regiobinding. Daar lezen we dat er minimaal een jaar aaneengesloten in de regio moet worden gewoond, onder andere. Ik was benieuwd is, want dat is heel specifiek, dat is een harde knip, een jaar, of wat is het zes jaar voorafgaand aan, wat er wordt genoemd, uit mijn hoofd. Worden daar echt letterlijk dagen geteld of is er ook nog zoiets als een soort hardheidsclausule die kan worden toegepast, wanneer dat dat nodig is? En is dat dan via het college of is dat gemandateerd richting het special teams? Hoe functioneert dat?

De heer Weber: Deze grens was voorheen drie jaar. En die werd ook gehanteerd. En als je grenzen hanteert, dan is de grens de grens. Want de mensen die het moeten uitvoeren, het moet werkbaar blijven.

De voorzitter: Mevrouw Striebeck, van de VSP, gaat uw gang.

Mevrouw Striebeck: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een vraag over de urgentieregeling. Als ik bijvoorbeeld uit Zwijndrecht kom en ik ben urgent, kan ik dan in iedere gemeente terechtkomen met die urgentieregeling?

De heer Weber: Ja. Iedereen heeft het recht om in de hele regio te reageren op woningen. Je kunt ook als urgente in de hele regio terechtkomen. Uiteraard wordt er wel gekeken naar voorkeuren en naar sociale netwerken die er zijn, als mensen dat nodig hebben om zelfstandig te kunnen wonen. Er wordt wel gekeken naar waar dat netwerk zich dan bevindt. Iemand die een heel groot netwerk in Dordrecht heeft, dan ligt het voor de hand om zo iemand niet in Hardinxveld-Giessendam te plaatsen.

Mevrouw Striebeck: Vanzelf. Dank u.

De voorzitter: Dan wil ik u in ieder geval bedanken voor de zeer uitvoerige en vrij diverse vragen die u heeft beantwoord. Gaf de wethouder mij in, voor uw blik, de linkerhoek aan dat hij nog een opmerking wilde plaatsen over iets wat er gezegd is vanavond. En bij uw permissie geef ik de wethouder ook even de gelegenheid om dat te doen. Bij deze.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, het was heel technisch, naar aanleiding van de vraag van de heer De Heer over die datum van 15 april op de beleidsregels. Het vaststellen van beleidsregels is een collegebevoegdheid. En 15 april is de datum geweest waarop het college deze huisvestingsverordening heeft vastgesteld. Tenminste, het raadsvoorstel ook wat nu aan u is aangeboden. En ook tegelijk deze beleidsregels, die aan u zijn meegestuurd over de omzetting zelfstandig naar onzelfstandige woonruimte, maar ook die van de uitstroom opvanginstellingen heeft vastgesteld. Daarmee zijn ze door het college vastgesteld, met de collegebevoegdheid die het college heeft. En ze treden in werking als ze gepubliceerd en bekendgemaakt worden. En natuurlijk gebeurt dat op het moment dat ook de huisvestingsverordening door de raad wordt vastgesteld. Dat gaat in één moeite door.

De voorzitter: Dat biedt enig licht weer in de duisternis. Dank, wethouder. We hebben het met elkaar, volgens mij, bij aanvang van deze vergadering geconstateerd dat er best tempo gehanteerd zal moeten gaan worden. Tegelijkertijd heeft u natuurlijk een heel traject achter de rug, waar ook de uitgangspunten met elkaar benoemd zijn en vastgesteld. En is dit ook de vertaling daarvan. En daarlangs kunt u ook gewoon dit raadsvoorstel toetsen. Dan ligt het voor de hand, op de 20ste is er ruimte om dit oordeelsvormend verder ter bespreking te brengen. De fractie van GroenLinks heeft de pen ter hand genomen en al twee politieke vragen met ons gedeeld. De eerste is, doet de verordening voldoende recht aan de opvang van dak- en thuislozen? En het tweede is, dragen de regels optimaal bij aan het creëren van meer woningen? Ik zal in deze rondgang ook bij u even inventariseren of daar ook nog zaken aan toegevoegd zouden moeten worden en hoe we dat met elkaar gaan formuleren. Ik zag als eerste de heer Van der Net. Dan geef ik mijnheer Katif het woord. En dan mevrouw Schnabel. Mijnheer Van der Net, gaat uw gang.

De heer Van der Net: Dank, voorzitter. Wij willen toch nog een keer in de oordeelsvormende bijeenkomst bespreken of we het nog steeds noodzakelijk vinden dat de statushouders in de voorrang blijven. Ik begrijp dat dit een paragraaf is die voor de hele regio geldt. Maar desondanks vind ik het wel van belang om daar toch even nog een keer over van gedachten te wisselen. En ik wil ook nog wel de politieke vraag neerleggen of dat wij het acceptabel vinden dat uiteindelijk de voorrangsmensen inderdaad een woning krijgen toegedeeld door de woningcorporaties. Ik vind dat ook wel toch iets waarvan ik denk, hoe gaat dat nu en wat voor effecten heeft dat? Ik heb daar geen grip op. Vandaar de vraag ook om dit te bespreken.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: Ik had net een sprekersvolgorde gedaan, maar dit haakt in op wat de heer Van der Net zegt.

De heer Van Dam Timmers: Ik kan die tweede vraag niet volgen, wat u precies voor ogen heeft in de bespreking. Kunt u dat toelichten?

De heer Van der Net: Dan wil ik zeker toelichten. We hebben net gehoord dat er geen voorrang is binnen de voorrangsregeling, maar dat er door de woningcorporaties wordt beslist wie inderdaad uiteindelijk binnen dan die groep van voorrangsgerechtigden ... Waar die dan terechtkomen. En mijn vraag is, de politieke vraag is, of wij dat inderdaad een goed systeem vinden, dan even richting de heer Van Dam Timmers, voorzitter.

De voorzitter: Schept dat enige helderheid?

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, dan begrijp ik dat de vraag is, is de commissie het eens met de huidige systematiek dat de woningcorporatie binnen de voorkeur de voorkeur bepaalt?

De heer Van der Net: Ik vind het perfect verwoord. Precies wat ik bedoelde, maar dan met andere woorden, voorzitter.

De voorzitter: We kijken het terug op de band, de heer Van der Net. De heer Katif, gaat uw gang.

De heer Katif: Voorzitter, ik heb een politieke vraag die wat algemener is, maar volgens mij kan het ook. In hoeverre biedt deze huisvestingsverordening daadwerkelijk een antwoord op de urgente wooncrisis? Ik zeg in Dordrecht de wooncrisis, in plaats van vooral te reguleren en niet te stimuleren?

De voorzitter: Dat zit hem niet per se op de realisatie van woningen, maar meer op de rol van de overheid die daarbij ... Dan haakt hij een klein beetje aan op de vraagstelling van GroenLinks. Maar ik denk dat we er vast iets moois van kunnen gaan maken.

De heer Van der Net: Maar even, voorzitter. Maar dit staat toch los van de huisvestingsverordening? Ik begrijp de vraag wel natuurlijk, dat dat van belang is, maar dit gaat de huisvestingsverordening niet oplossen.

De voorzitter: Maar volgens mij kunt u daar ook met elkaar het gesprek dan over hebben.

De heer Katif: Voorzitter, het is ook zo dat de politieke vraag vanuit een bepaalde fractie is. En de andere fractie bepaalt namelijk niet wat de politieke vraag wel of niet is, maar de voorzitter wel?

De voorzitter: Nee. Maar zo kennen wij de heer Van der Net, die intentie zal hij vast niet hebben gehad.

De heer Van der Net: Nee, die heb ik zeker niet.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel. Al die heren die zo voor piepen. Het is ongelooflijk.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Mijn vraag of onze vraag is, hoe kijken wij aan tegen de afbouw van de handhavingscapaciteit, die vastgesteld wordt met de vaststelling van de huisvestingsverordening?

De voorzitter: Helder. Ik zag hier in de hoek nog wat gebeuren. De heer De Heer, gaat uw gang.

De heer De Heer: Voorzitter, ik had misschien een aanvulling op de politieke vraag die GroenLinks had gesteld. Die zei, doet de verordening voldoende recht aan de opvang? Ik zou ook willen toevoegen, voorkomt de verordening voldoende dak- en thuisloosheid. Maar misschien kan die worden gecombineerd.

De voorzitter: Goede suggestie. Volgens mij beginnen er wel wat rode lijnen te ontstaan, voor richting de oordeelsvormende vergadering. Ik zie dat GroenLinks nog een derde prijs in het verschiep heeft liggen.

De heer Uysal: Voorzitter, een aanvullende politieke vraag vanuit GroenLinks is, sluit de huisvestingsverordening aan op de veranderende woonbehoefte van de Dordtenaren?

De voorzitter: Ik merk alleen op, en ik ga daar verder niet over, maar u heeft met elkaar vrij uitvoerige uitgangspunten vastgesteld. Dit is ook een vertaalslag daarvan. Ik zou u als voorzitter oproepen, ik weet niet of ik de volgende keer voorzit, maar beperk het dan tot wat de vertaling daarvan dan is geweest. Want u werpt hier vrij fundamentele vragen op, die ook echt weer raken aan de fundamenten waarop u uw uitgangspunten gebaseerd heeft. Zeg ik als uw voorzitter. Doe ermee wat u wil. Hou de vragen vooral in stand als u denkt, dat moet gewoon gebeuren. Maar ik geef het even mee. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Misschien nog graag aanvullend willen toevoegen. Maar we wachten natuurlijk ook de schriftelijke vragen af, hoe we aankijken tegen de uitwerking van de hospiteregeling, die in alle wijken uitgevoerd gaat worden.

De voorzitter: U heeft het over technische vragen?

Mevrouw Schnabel: Ja.

De voorzitter: Dat is ook waar ik in de afsluiting op terug wilde komen, dan kijk ook even die kant op, of het mogelijk is de technische vragen die opgeworpen zijn, of die inderdaad voor de behandeling van de oordeelsvormende vergadering ook verzonden kunnen worden naar de griffie, en met ons gedeeld kunnen worden?

De heer Katif: Voorzitter, mogen wij de discussie tussen jullie wel even horen, want ik hoor ...

De heer Weber: De vraag is, wat zijn precies de technische vragen die we dan voor de volgende keer beantwoord zouden moeten hebben?

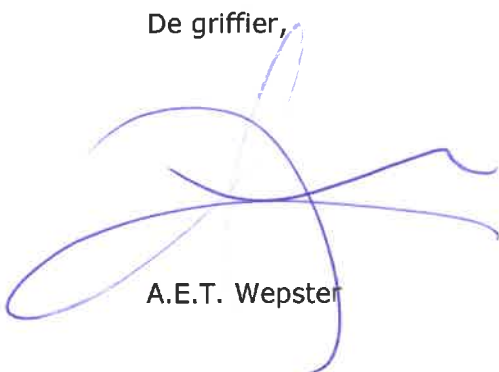
De voorzitter: Die hebben we hier volgens mij gewoon genoteerd. De griffier schrijft mee. Welke is het boven? De rode? Dat artikel 3.2.2, daar wordt op teruggekomen. En de tien woningen van de heer Safranti. En daar werd ook wel wat gereserveerd op gereageerd, hoe er omgegaan kan worden inderdaad in relatie tot de effecten van de bezuinigingen? En hoe dat dan precies zit? Maar goed, die heeft u ook al oordeelsvormend geagendeerd. Daar kunt u het sowieso over hebben. De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, ik heb niks toe te voegen als politieke vraag. Maar ik bedenk me wel voor de volgende keer, als we een uitgebreide oordeelsvormende vergadering hebben, dat we natuurlijk zelf als commissieleden ook kunnen bedenken dat we daar de aandacht op werpen waar we dat nodig vinden. En omdat het zo veelkleurig is, deze hele verordening, dat we zelf bepalen natuurlijk waar de aandacht naartoe gaat volgende keer.

De voorzitter: Volgens mij een terechte oproep die u daar plaatst. Volgens mij zijn we er dan. Dan wil ik iedereen bedanken voor uw aanwezigheid. Ik moet altijd van de griffier zeggen dat u uw kopjes, bordjes en alles wat los op tafel ligt meeneemt en weer op de juiste plek teruglegt. Ik dank de ondersteuning nogmaals, en alle aanwezigen. En ik wens u een prettige avond.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 1 juli 2025.

De griffier,

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

N. Mol

